

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Nika Nabernik

Vloga Koroškega medgeneracijskega centra pri spodbujanju socialne vključenosti starih ljudi in medgeneracijskega sodelovanja

Magistrsko delo

Ljubljana, 2025

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Nika Nabernik

Vloga Koroškega medgeneracijskega centra pri spodbujanju socialne vključenosti starih ljudi in medgeneracijskega sodelovanja

Magistrsko delo

Mentorica: red. prof. dr. Jana Mali

Ljubljana, 2025

ZAHVALA

Iskrena hvala mentorici prof. dr. Jani Mali za vso strokovno pomoč pri pisanju magistrskega dela.

Hvala zaposlenim, uporabnikom in prostovoljcem v Koroškem medgeneracijskem centru za pripravljenost za sodelovanje.

Hvala tudi družini in prijateljem za neskončno podporo.

PODATKI O MAGISTRSKEM DELU

Ime in priimek: Nika Nabernik

Mentorica: red. prof. dr. Jana Mali

Naslov magistrskega dela: Vloga Koroškega medgeneracijskega centra pri spodbujanju socialne vključenosti starih ljudi in medgeneracijskega sodelovanja

Kraj: Ljubljana

Leto: 2025

Število strani: 98

Število prilog: 5

Povzetek magistrskega dela:

Hitro staranje je v današnji družbi eno izmed najpomembnejših družbenih vprašanj. Medgeneracijsko povezovanje ima ključno vlogo pri zagotavljanju socialne vključenosti starih ljudi in kakovostnega staranja. V teoretičnem delu sem predstavila teme, kot so tveganja in priložnosti v staranju, socialno delo s starimi ljudmi, pregled ukrepov države na področju kakovostnega staranja in medgeneracijskega povezovanja, socialna vključenost starih ljudi v sodobni družbi, vpliv skupnosti na preprečevanje socialne izključenosti starih ljudi, medgeneracijsko sodelovanje in solidarnost ter pomen prostovoljstva za spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja. S kvalitativno raziskavo sem želela oceniti, kako Koroški medgeneracijski center prispeva k izboljšanju socialne vključenosti starih ljudi in medgeneracijskega povezovanja med generacijami, kakšna je vključenost uporabnikov v odločanje o vsebinah in izvajanju aktivnosti, kakšna je dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov, kakšne oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja omogočajo in kako zagotavljajo dostopnost in vključenost različnih generacij v aktivnosti centra. Izvedla sem fokusno skupino z osmimi udeleženkami in en intervju. Rezultati so pokazali, da ima Koroški medgeneracijski center pomembno vlogo pri vzpostavljanju in ohranjanju socialnih stikov pri starih ljudeh. Pri tem imajo pomembno vlogo prostovoljci in zaposleni, ki s svojim delovanjem omogočajo redno izvajanje aktivnosti in skrbijo za aktivno vključenost uporabnikov, ki sooblikujejo aktivnosti v Koroškem medgeneracijskem centru. V Koroškem medgeneracijskem centru z izvajanjem aktivnosti, ki so zanimive za vse generacije, zagotavljajo vključenost različnih generacij in s tem omogočajo medgeneracijsko povezovanje.

Ključne besede: staranje, stari ljudje, Koroški medgeneracijski center, socialna vključenost, medgeneracijsko sodelovanje

Title: The role of the Carinthian Intergenerational Center in promoting social inclusion of older people and intergenerational cooperation

Summary: Rapid aging is one of the most important social issues in today's society. Intergenerational integration plays a key role in ensuring the social inclusion of older people and quality aging. In the theoretical part, I presented topics such as risks and opportunities in aging, social work with older people, an overview of government measures in the field of quality aging and intergenerational integration, social inclusion of older people in contemporary society, the influence of the community on preventing social exclusion of older people, intergenerational collaboration and solidarity as well as the importance of volunteering for promoting intergenerational cooperation. With qualitative research, I wanted to assess how the Carinthian Intergenerational Center contributes to improving the social inclusion of older people and intergenerational integration between generations, the involvement of users in deciding on the content and implementation of activities, the accessibility of activities according to the personal and social needs of users, what forms of interaction and intergenerational cooperation do they enable and how do they ensure the accessibility and inclusion of different generations in the center's activities. I conducted a focus group with eight participants and one interview. The results showed that the Carinthian Intergenerational Center plays an important role in establishing and maintaining social contacts among older people. Volunteers and employees play an important role in this, who through their work enable regular implementation of activities and ensure the active involvement of users who co-shape activities in the Carinthian Intergenerational Center. By implementing activities that are interesting for all generations, the Carinthian Intergenerational Center ensures the involvement of different generations and thus enables intergenerational connections.

Keywords: aging, older people, Carinthian Intergenerational Center, social inclusion, intergenerational cooperation

Vsebina

1	Teoretični uvod.....	1
1.1	Staranje – tveganja in priložnosti	1
1.2	Socialno delo s starimi ljudmi	3
1.3	Pregled ukrepov države na področju kakovostnega staranja in medgeneracijskega povezovanja.....	5
1.4	Socialna vključenost starih ljudi v sodobni družbi.....	8
1.5	Vpliv skupnosti na preprečevanje socialne izključenosti starih ljudi.....	9
1.6	Medgeneracijsko sodelovanje in solidarnost.....	11
1.7	Pomen prostovoljstva za spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja.....	14
2	Problem raziskovanja	17
3	Metodologija	19
3.1	Vrsta raziskave.....	19
3.2	Merski inštrumenti.....	19
3.3	Opredelitev enot raziskovanja	20
3.4	Način zbiranja podatkov	20
3.5	Obdelava in analiza podatkov.....	21
4	Rezultati	24
4.1	Vloga prostovoljcev in zaposlenih pri izvajanju aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra.....	24
4.2	Ocena uporabnikov o njihovi vlogi v aktivnostih in vključenosti v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti.....	25
4.3	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov	26
4.4	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja in pomen pri socialni vključenosti starih ljudi	27
4.5	Dostopnost in vključenost različnih generacij v aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra.....	29
5	Razprava.....	31
6	Sklepi.....	38
7	Predlogi	40
8	Literatura	42
9	Priloge	45
9.1	Smernice za izvedbo fokusne skupine in intervjuja	45
9.2	Trankript fokusne skupine.....	46
9.3	Transkript intervjuja	52
9.4	Odprto kodiranje.....	54
9.5	Osno kodiranje.....	78

Tabela 1: Primer odprtega kodiranja	22
---	----

1 Teoretični uvod

1.1 Staranje – tveganja in priložnosti

Hitro starajoča se družba je v današnjem času ena izmed najbolj pomembnih tem, tako v političnem vidiku kot tudi v drugih vidikih sodobne družbe. Podobno je tudi v socialnem delu, kjer je vse več pozornosti namenjene pojavom, povezanim s starostjo, staranjem in starimi ljudmi, pri čemer se poudarja pomen socialne solidarnosti, ki jo pogosto imenujemo tudi medgeneracijska solidarnost (Mali, 2019, str. 62).

Starost je multidimenzionalen koncept, ki se odraža na različnih področjih. Ramovš (2003, str. 69) navaja pet vrst starosti, in sicer kronološko starost, funkcionalno starost, biološko starost, psihološko starost in socialno starost. Kronološka starost je definirana z rojstvom, nanjo nimamo vpliva. Funkcionalna starost se nanaša na sposobnost posameznika za opravljanje življenjskih opravil. Biološka starost se nanaša na starost telesa, in sicer glede na delovanje funkcij in celičnih procesov. Je tudi najbolj realen indikator zdravstvenega stanja pri posamezniku. Medtem ko so zgoraj opisane vrste starosti bolj kot ne določene in objektivne, pa sta psihološka in socialna starost bolj subjektivni. Psihološka starost je namreč odvisna od počutja posameznika in njegovega odnosa do starosti oziroma njegovega doživljanja starosti. Na psihološko starost lahko vsak posameznik vpliva do te mere, da upočasni staranje. Pri socialni starosti so v ospredju predvsem družbene vloge posameznika. V procesu staranja se namreč družbene vloge in odnosi spreminjajo, prav tako se spreminjajo socialne mreže (Ramovš, 2003, str. 69).

Bond in Corner (2004, str. 6) izpostavljata ključne domene, ki odražajo tako pozitivne kot negativne vidike staranja. Prva je subjektivno zadovoljstvo, torej lastno ocenjevanje ali refleksija življenja posameznika. Pri fizičnih dejavnikih sta pomembna predvsem standard bivanja ter dostop do raznih ustanov (trgovine, javni prevoz in pa pristočasne aktivnosti). V zadnjih letih se je standard bivanja precej povečal, sploh zaradi modernejših ureditev stanovanjskih prostorov, v institucionalnih oblikah bivanja pa se to opazi pri povečanju števila samskih sob, opremljenosti skupnih prostorov in dostopnosti za invalidne osebe (Bond in Corner, 2004, str. 6).

Pri socialnih dejavnikih se izpostavljajo predvsem družinska in socialna omrežja ter stiki z javnimi in prostovoljskimi organizacijami. Družina in omrežja družbene podpore so že od

nekaj temeljni vidiki ustvarjanja in ohranjanja socialnega okolja, vendar pa je tu pomembno izpostaviti tudi pomen političnega odločanja glede socialne oskrbe v skupnosti. Poleg tega so pri socialnih dejavnikih pomembne tudi rekreativne in družbene dejavnosti ter dostopnost neformalnih storitev (Bond in Corner, 2004, str. 6). Med socioekonomske dejavnike štejemo prihodke in premoženje, prehrano ter splošen življenjski standard. Čez leta se je življenjski standard precej dvignil, stvari, ki so jih včasih dojemali kot luksuz, se danes definirajo kot samoumevne. Pomembni so tudi kulturni dejavniki (starost, spol, veroizpoved, razredna pripadnost ter etnična pripadnost). Kulturni dejavniki so velikokrat obravnavani homogeno, vendar pa so stari ljudje izrazito heterogena skupnost, zato jih moramo tako tudi obravnavati. Pomemben indikator so tudi dejavniki zdravstvenega stanja, pri čemer je pomembno tako fizično kot tudi duševno zdravje. Kot zadnji so omenjeni še osebni dejavniki in dejavniki osebne avtonomije. Pri osebnostnih dejavnikih govorimo predvsem o psihološkem počutju, življenjskem zadovoljstvu in sreči. Vsi ti dejavniki neposredno vplivajo na kakovost duševnega zdravja in posledično na kakovost življenja. Pri dejavnikih osebne avtonomije pa govorimo predvsem o možnostih samostojnega odločanja in ohranjanju nadzora nad lastnim življenjskim slogom (Bond in Corner, 2004, str. 7–8).

Kot je bilo omenjeno, starih ljudi ne moremo kategorizirati le glede na starost, saj so stari ljudje skupina ljudi, ki so izrazito heterogeni. Ta heterogenost izhaja iz različnih življenjskih slogov in okoliščin ter širokega spektra vzorcev družbene neenakosti, tudi v korelaciji s prejšnjimi možnostmi izobraževanja in zaposlitve (Biniok idr., 2016, str. 96). Zaradi heterogenosti skupine starih ljudi so njihove potrebe različne in so odvisne od številnih dejavnikov. Nekateri stari ljudje so še popolnoma zmožni hoditi na izlete, se udeleževati v raznih društvih, vozijo avtomobile, medtem ko so drugi stari ljudje bolj odvisni od oskrbe sorodnikov oziroma raznih institucionalnih oblik oskrbe. Tako je za kakovostno staranje pomembno tudi izpolnjevanje psihosocialnih potreb. Ene najpogostejših stisk pri starih ljudeh so različne izgube in odvisnost od tuje pomoči. Hkrati pa se velikokrat soočajo tudi z občutki krivde, smrtjo bližnjih in strahom pred smrtjo, dolgotrajnim, obžalovanjem, posmrtnim življenjem in iskanjem smisla življenja v visoki starosti (Macuh, 2019, str. 57–58).

Vsak posameznik ima svoje potrebe, ki so prilagojene njegovemu življenjskemu slogu in starostnemu obdobju. Podobno je pri starih ljudeh, kjer se potrebe posameznikov medsebojno razlikujejo, vseeno pa lahko izpostavimo določene potrebe, katerih zadovoljevanje je nujno za kakovostno staranje (Macuh, 2019, str. 47). Med temi potrebami je potreba po temeljnem ali

osebnem medčloveškem odnosu ter potreba po predajanju življenjskih izkušenj in spoznanj mlajšim. Poudarja pa se tudi eksistencialna potreba, da človek doživlja starost kot smiselno in vredno obdobje življenja ter da se enači s smiselnostjo mladosti in srednjih let. Pri tem velja izpostaviti, da je v sodobni družbi razširjen ageizem, torej stereotipno slabo mišljenje o staranju in starih ljudeh, s čimer se zavira pozitivno dojemanje staranja, hkrati pa so tudi zaradi tega stari ljudje prevečkrat dojeti kot nezmožni za prispevanje k družbi (Macuh, 2019, str. 47).

Raziskovanje potreb torej ni le iskanje informacij o tem, kakšne so potrebe, želje in interesi ljudi, temveč moramo zagotavljati možnost, da ljudje potrebe uresničujejo, in sicer na načine, ki upoštevajo, ohranjajo in krepijo njihovo družbeno moč (Mali in Grebenc, 2021, str. 90). Možnosti za kakovostno in k uporabnikom usmerjeno zadovoljevanje potreb je ključnega pomena pri zagotavljanju kakovostnega staranja. V preteklosti so se raziskovalci osredotočali bolj na negativne kot na pozitivne vidike procesa staranja, zato je nova paradigma, ki stremi k pozitivnim vidikom staranja, ključnega pomena za bolj realističen in celovit pogled na staranje, starost in stare ljudi ter zmanjševanje negativnih podob in njihovih posledic za posameznike in družbo (Fernandez-Ballestros, 2011, str. 22).

1.2 Socialno delo s starimi ljudmi

V začetku 20. stoletja je bilo socialno delo usmerjeno na delo z mladimi in družinami, medtem ko je socialno delo s starimi ljudmi postalo aktualno šele v postindustrijski družbi. Kljub temu pa socialno delo s starimi ljudmi še dolgo ni bilo pozitivno vrednoteno, saj je bila pomanjkljiva tudi potrebna izobrazba, medtem ko je bila izobrazba socialnih delavk in delavcev z otroki natančno določena s standardi in normativi (Mali, 2013, str. 58). Potrebe in zahteve starih ljudi so se marsikdaj povezovale z revščino, odvisnostjo in dobrodelnostjo. Stari ljudje so bili razumljeni kot izrazito homogena populacija, njihove želje so bile pogosto potisnjene v ozadje in enačene z vsemi starimi ljudmi (Mali, 2013, str. 58).

V sodobnem socialnem delu se uveljavljajo koncepti, ki poudarjajo človekove pravice, avtonomijo ter krepitev posameznikov in skupin. Osrednje izhodišče takšnega pristopa je partnerstvo, ki predstavlja enakovredno sodelovanje med uporabnikom in socialnim delavcem. Ključno je prepričanje strokovnjaka, da je uporabnik sposoben reševati lastne težave ter prevzeti odgovornost in nadzor nad svojim življenjem. S tem se povezuje perspektiva moči, ki pomeni premik od usmerjenosti na težave k prepoznavanju virov, sposobnosti in potencialov uporabnikov za doseganje lastnih ciljev in kakovostnega življenja (Mali, 2010, str. 549). S tem

je tesno povezano tudi spodbujanje maksimalnega delovanja, ki presega osredotočenost le na izgube, značilne za starost, in upošteva širši življenjski kontekst uporabnika (Mali, 2010, str. 548). Aktivno sodelovanje in soodločanje uporabnikov mora predstavljati vsakodnevno prakso socialnega dela s starimi ljudmi. Sodelovanje uporabnikov v socialnih storitvah tako ni omejeno samo na njihovo uporabo storitev, temveč poudarja tudi njihovo vključenost v izražanje mnenj in sodelovanje pri načrtovanju, izvajanju in odločanju o storitvah, s čimer se zmanjša njihova odvisnost od strokovnjakov in se poveča njihova družbena moč, hkrati pa se okrepi sodelovanje s socialnim delavcem (Kam, 2023, str. 679).

Med socialnimi delavci narašča zavedanje o krepitvi moči starih ljudi. Cilj krepitve moči je pomagati starim ljudem razviti zmogljivosti in kompetence za doseganje večjega nadzora nad svojim življenjem v poznejšem obdobju. Pogosto se spodbuja sodelovanje starih ljudi v skupnosti in politiki. Z izražanjem svojih stališč in potreb za reševanje problemov v skupnosti lahko stari ljudje povečajo lasten občutek pomena njihovega sodelovanja in pridobivanje kompetenc, ki so nujne za pomen kakovostnega staranja. Za praktično delovanje teh principov je pomembno spodbujanje ozaveščenosti o pomenu krepitve moči tako pri starih ljudeh kot tudi pri mlajših generacijah. Zagovorništvo, predvsem na političnem področju, spodbuja krepitve vloge starih ljudi v boju proti starizmu (Kam, 2023, str. 678). Spretnosti socialnih delavcev pri spodbujanju aktivnih odnosov pri starih ljudeh lahko povečajo možnosti za stare ljudi, da še vedno aktivno sooblikujejo skupnost in ohranjajo samostojnost, dokler je to mogoče (Milne idr., 2014, str. 71).

Socialne delavke in delavci svoje znanje za socialno delo s starimi ljudmi črpajo iz različnih področij (psihologija, medicina, ekonomija, pravo, sociologija). Katero teoretsko izhodišče prevladuje v ravnanju socialnega delavca ali delavke, je odvisno glede na osebno izbiro posameznika ter tudi od usmerjenosti organizacije, v kateri je posameznik zaposlen. Zato je za korektno in praktično delovanje pomembno jasno konceptualno polje socialnega dela s starimi ljudmi (Mali, 2013, str. 59). Kot je bilo že omenjeno, je starost življenjsko obdobje, polno sprememb, tako v vlogah, odnosih in identitetah kot tudi skupnosti, bivalnemu okolju in v socialnih interakcijah. Socialni delavci s svojim strokovnim znanjem starim ljudem nudijo pomoč pri obvladovanju prehodov, tako s čustveno kot tudi praktično podporo, hkrati pa delujejo kot koordinatorji med različnimi službami. Obvladovanje prehoda v drugo okolje je za mnoge stare ljudi poseben izziv, tudi zaradi fizičnih, psiholoških in socialnih dejavnikov, ki vplivajo na interakcijo med starimi ljudmi in njihovim okoljem (Milne idr., 2014, str. 62).

Socialno delo se zavezuje k antidiskriminatorni usmerjenosti, saj si prizadeva za odpravo predsodkov, neenakosti in neprimerne ravnanja z ljudmi na podlagi osebnih okoliščin, kot so spol, starost, etnična pripadnost ali verska prepričanja. Pomemben vpliv na kakovost življenja starih ljudi ima tudi socialna mreža, saj proces staranja in družbeno vključevanje potekata v vzajemnem odnosu – način in obseg socialnih stikov vplivata na občutek povezanosti, varnosti in pripadnosti (Mali, 2010, str. 549). Poleg tega je nujno tudi spoštovanje kulturnih razlik, saj etnična pripadnost pomembno vpliva na posameznikov odnos do zdravja, institucij, družinskih odnosov ter na razumevanje pomoči. Socialno delo se zato vedno izvaja tudi s sistemske perspektive, kar pomeni vključevanje celotnega socialnega okolja – tako neformalnih virov podpore (družina, sosede, prijatelji) kot formalnih (institucije in strokovnjaki). Pri delu je ključna še postavitve ustreznih ciljev, ki jih socialni delavec in uporabnik oblikujeta skupaj na podlagi realnega življenjskega položaja, ob čemer je cilj uporabnika motivirati in podpreti k doseganju aktivne vloge pri oblikovanju lastnega življenja (Mali, 2010, str. 548).

Zaradi prej omenjenega hitrega staranja družbe je pomembno, da se starost vrednoti pozitivno ter se izkoristi za razvoj specializiranega področja socialnega dela. Socialno delo s starimi ljudmi bo namreč v prihodnosti imelo ključno vlogo pri zagotavljanju družbene stabilnosti. Če je bilo v prejšnjem stoletju eno izmed najpomembnejših vprašanj industrijskih držav reševanje položaja delavskega razreda, pa je v začetku tega stoletja v ospredju vprašanje odzivov na demografske spremembe ter vzpostavitev medgeneracijske solidarnosti in sožitja (Mali, 2013, str. 57). Pomembno je, da se prepozna pomen aktivnega staranja in vzpostavljanja medgeneracijske solidarnosti, saj ostaja to področje pogosto spregledano. Zato je nujna jasna konceptualna opredelitev ter ustrezna podpora strokovnjakom, ki delujejo na tem področju (Hadner in Lorber, 2020, str. 146).

1.3 Pregled ukrepov države na področju kakovostnega staranja in medgeneracijskega povezovanja

Da je socialno delo s starimi ljudmi pomembno področje in je za delovanje družbe pomembno, je razvidno tudi iz ukrepov države. Leta 2017 je Vlada Republike Slovenije sprejela Strategijo dolgožive družbe (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017). Strategija dolgožive družbe je dokument, zasnovan na konceptu aktivnega staranja, predstavlja pa tako vsebinski okvir predlaganih sprememb kot tudi vizijo in cilje. Predlaga prilagoditve, ki so nujne za razvoj trga dela ter izobraževanja. Osredotoča se na zdravo, varno in samostojno življenje generacij, poudarja vključenost v družbo ter oblikovanje okolja, primerno za aktivno

življenje v vseh življenjskih obdobjih (Hadner in Lorber, 2020, str. 146). »To zagotovo blaginjo in kakovostno življenje prebivalstva s poudarkom na medgeneracijskem sodelovanju ter zavedanju pomena kakovostnega staranja. Usmeritve izhajajo tudi iz zavedanja, da so človekove pravice enake za vse ljudi, ne glede na starost.« (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017, str. 5).

Spremenjena starostna struktura prebivalstva zahteva spremembe na številnih področjih. Za uspešno delovanje družbe bo potrebno več ozaveščanja o medgeneracijskih razmerjih v družbi, drugačno razumevanje delovnega cikla s poudarkom na vseživljenjskem učenju in daljši družbeni aktivnosti starejših. Prav tako bodo nujne spremembe pri dojemanju staranja – to ne sme biti razumljeno zgolj kot breme in strošek, temveč kot priložnost. Starejši ljudje niso le pasivni prejemniki pomoči in podpore socialne države, temveč pomembni in aktivni člani družbe (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017, str. 10). Strategija dolgožive družbe temelji na sodobnem pristopu k oblikovanju usmeritev za razvoj družbe, ki se aktivno odziva na podaljševanje življenjske dobe prebivalstva. V središču strategije je koncept aktivnega staranja, ki bi omogočalo, da posamezniki skozi vsa življenjska obdobja živijo aktivno, samostojno, zdravo in varno, uresničujejo svoje pravice in živijo v medgeneracijskem sožitju. Koncept aktivnega staranja zajema aktivnost v vseh življenjskih obdobjih, na gospodarskem, socialnem, družbenem in kulturnem področju, kar pomeni, da se stari ljudje aktivno vključujejo v družbeno in politično življenje. Poudarja tudi skrb za zdravje, saj ustrezna skrb za zdravje omogoča več zdravih let življenja, podaljšanje delovne aktivnosti, hkrati pa pripomore k manjšim stroškom za zdravstveno oskrbo. Ključnega pomena pa je tudi medgeneracijsko sodelovanje, ki temelji na medsebojni podpori, prenosu znanja in izkušenj (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017, str. 25).

Za krepitev medgeneracijskega sožitja in medsebojnega razumevanja je pomembno dobro povezovanje in sodelovanje med generacijami. Pri tem gre za izmenjavo izkušenj in znanj, druženje, učenje, hkrati pa gre tudi za širjenje socialne mreže in nudenje medsebojne pomoči, kar vse skupaj vpliva na večjo socialno vključenost starih ljudi. V strategiji dolgožive družbe navajajo usmeritve, ki naj bi izboljševale medgeneracijsko sodelovanje, in sicer spodbujanje vseh generacij k medgeneracijskemu prenosu znanja, pri čemer posebej izpostavijo tudi razvoj medgeneracijskih centrov, ki omogočajo sodelovanje različnih generacij. Pomembna je tudi ozaveščenost o pomenu medgeneracijskega sodelovanja, ki naj se širi tudi prek vključitve medgeneracijskih vsebin v formalne izobraževalne programe. Poleg tega pa se spodbuja tudi

medsebojna pomoč tako znotraj kot tudi zunaj družine in pa uporaba informacijsko-komunikacijskih tehnologij pri starih ljudeh, saj uporaba le-teh povečuje vključenost starih ljudi v družbo (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017, str. 54).

Pomemben dokument za kakovostno staranje in delovanje medgeneracijskih centrov je tudi Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva (Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2022–2030, 2022). Medtem ko Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2022–2030 (2022) ne omenja specifično medgeneracijskih centrov, pa so bili v resoluciji za obdobje 2013–2020 (Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020, 2013) medgeneracijski centri jasno opredeljeni in načrtovani kot ključni elementi medgeneracijskega delovanja. Medgeneracijski centri spadajo pod mrežo programov za starejše, ki so ogroženi s socialno izključenostjo ali pa potrebujejo pomoč in podporo v vsakodnevem življenju. Poleg medgeneracijskih središč se predlagajo še preventivni programi, programi koordinacije, podpore ter izvajanja pomoči za stare ljudi, programi zagovorništva in samozagovorništva, svetovalni programi, informacijski programi in programi telefonskega svetovanja. Med cilji resolucije za obdobje 2013–2020 (Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020, 2013) je razvoj vsaj 15 medgeneracijskih središč, ki naj bi delovala kot odgovor na problematiko socialne izključenosti starih ljudi.

Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2022–2030 določa ukrepe na področju kakovostnega staranja, in sicer s spodnjimi odstavki: »Z namenom krepiti kakovostno in zdravo staranje prebivalcev in kakovostno starost je treba okrepiti tudi preventivno delovanje, t. i. vseživljenjski pristop k staranju.« (Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2022–2030, 2022).

»Pomembno vlogo v tem okviru imajo ukrepi na področju socialnega varstva, in sicer storitve, predvsem pa programi (zlasti na področju duševnega zdravja, preprečevanja nasilja in tveganega vedenja za psihosocialno dobrobit in zdravje posameznika, socialne integracije ranljivih skupin, krepitve medgeneracijskega sodelovanja, vključenosti Romov, povečevanja solidarnosti in krepitve prostovoljskega dela, učenja veščin vzpostavljanja in ohranjanja socialne mreže), poleg teh pa tudi vse politike in ukrepi, ki izboljšujejo materialno blaginjo ljudi in preprečujejo oziroma zmanjšujejo materialne stiske, na nastanek katerih posameznik ni mogel vplivati.« (Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2022–2030, 2022).

Oba dokumenta se med sabo dopolnjujeta kot ena izmed temeljnih okvirjev za omogočanje kakovostnega staranja in razvoj medgeneracijskih centrov. Strategija dolgožive družbe (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017) predstavlja medgeneracijsko sodelovanje kot eno izmed ključnih načel dolgožive družbe, ki bo predstavljal prostor za povezovanje generacij, socialno vključenost ter prenos znanja, medtem ko obe resoluciji zagotavljata konkretne ukrepe na področju razvoja medgeneracijskega povezovanja in posledično tudi medgeneracijskih centrov.

1.4 Socialna vključenost starih ljudi v sodobni družbi

Starejša generacija se sooča s številnimi spremembami, od prilagajanja na upokojitev in težav s sprejemanjem sprememb v družbenem statusu do občutka manjvrednosti in družbene podrejenosti. Pride pa lahko tudi do hitrega zoževanja družabnih stikov. Vsi naštetih dejavniki lahko vodijo v občutke osamljenosti, oddaljenosti in nepomembnosti (Berčan in Ovsenik, 2019, str. 68). Osamljenost in socialna izolacija sta mednarodno pomembni vprašanji, ki najbolj zadevata še posebej izpostavljene družbene skupine, med katere sodijo tudi stari ljudje. Osamljenost in socialna izolacija sta sicer različna, vendar močno povezana koncepta. Osamljenost vključuje socialno in čustveno dimenzijo: osamljenost je subjektivno negativno čustveno stanje, povezano s percepcijo pomanjkanja širše socialne mreže (socialna osamljenost) ali odsotnostjo želenega sopotnika (čustvena osamljenost). Socialna izolacija pa je večdimenzionalni koncept, ki označuje objektivno pomanjkanje ali redkost socialnih stikov in interakcij s člani družine, prijatelji ali širšo skupnostjo. Osamljenost in socialna izolacija predstavljata dejavnik tveganja za splošno obolevnost in smrtnost, primerjata se z drugimi dejavniki tveganja, kot so kajenje, pomanjkanje telesne aktivnosti, debelost in visok krvni tlak. Poleg tega je osamljenost povezana tudi s kognitivnim upadom ter slabšim duševnim zdravjem (Fakoya idr., 2020, str. 2–3).

Družbene spremembe, vključno z zmanjšanjem medgeneracijskega sobivanja, večjo geografsko mobilnostjo ter manj kohezivnimi skupnostmi, so prispevale k višji ravni osamljenosti v starejši populaciji (Fakoya idr., 2020, str. 2–3). Osamljenost med starimi ljudmi je v mnogih družbah pereč problem, zlasti zaradi škodljivih učinkov na zdravje in umrljivost. Vendar pa se osamljenost pri vsakem posamezniku kaže na drugačni ravni in stopnji. Tako na dožemanje osamljenosti vplivajo splošno genetsko nagnjenje, slabše telesno zdravje ter duševno zdravje posameznika. Poleg tega na dožemanje osamljenosti vplivajo tudi razni

sociodemografski dejavniki, ki povečujejo tveganje za osamljenost. Med temi dejavniki so majhna družabna omrežja, spol in manjšinsko ozadje (Schirmer in Michailakis, 2018, str. 1).

Problem socialne izolacije se je močno poglobil tudi s pojavom epidemije, ko so bili odsvetovani vsakršni nenujni stiki z drugimi ljudmi. Najbolj prizadeta skupina so bili stari ljudje, pri katerih se je poleg povečanja umrljivosti za 15 % močno povečala socialna izolacija. Preprečevanje stikov in občutno zmanjšanje možnosti za aktivno preživljanje prostega časa sta zagotovo pustila posledice, ki se bodo kazale v epidemiji izoliranosti, zapostavljenosti in stigmatizacije starih ljudi (Mali in Grebenc, 2021, str. 28).

Ukrepi, ki so jih sprejemale države, so dodatno otežili življenje, zlasti pri šibkejših skupinah, saj so se sprožili val neenakosti med ljudmi, stiska in nevednost, kako preživeti v novih razmerah. Ustavilo se je sprejemanje ljudi v domove za stare ljudi ter izvajanje socialne oskrbe na domu, pri čemer je prišlo do ustavitve nujenja formalne pomoči. Oteženo je bilo tudi spremljanje in obiskovanje umirajočih družinskih članov v raznih institucijah, stiki so bili zelo redki, če pa že, pa so potekali pod strogim nadzorom in z uporabo zaščitnih sredstev, kar je otežilo prepoznavanje obrazov. Zapiranje meja med regijami in občinami je znatno povečalo socialno izolacijo, povečala pa se je tudi smrtnost v domovih za stare, pri čemer je marsikdo izgubil sostanovalca, ki mu je v teh trenutkih predstavljal skoraj edini medosebni stik. Prav pri pojavu teh nenadnih izrednih razmer je pomembno, da se prepozna vloga socialnega dela, ki v teh primerih osredotoča predvsem na odzivanje na kršitve človekovih pravic in neenakih možnosti (Mali in Grebenc, 2021, str. 28–29).

Čeprav sta osamljenost in socialna izolacija povezani s slabšanjem zdravstvenega stanja in s tem z zmanjšanjem kakovosti življenjskega sloga, pa imata oba koncepta neodvisen vpliv na zdravje in ju zato obravnavamo kot posamezne značilnosti. Dejavniki tveganja za osamljenost in socialno izolacijo med starejšimi vključujejo razpršenost družine, zmanjšano mobilnost, nizek dohodek, izgubo partnerja ter slabše zdravstveno stanje posameznika (Fakoya idr., 2020, str. 2–3). Zaradi vseh naštetih dejavnikov je ključnega pomena, da se stari ljudje aktivno vključujejo v družbo, s čimer se preprečuje oziroma vsaj zmanjšuje možnost za socialno izključenost starih ljudi.

1.5 Vpliv skupnosti na preprečevanje socialne izključenosti starih ljudi

Skupnost ima pomembno vlogo v vsakdanjem življenju ljudi, saj nam predstavlja neko poznano okolje ter skupino ljudi, med katerimi se lahko počutimo sprejete in varne, prav tako pa ponuja

prostor za nudenje pomoči. Predvsem je pomen skupnosti prisoten pri starih ljudeh, saj so ti pogosteje bolj vezani na lokalno skupnost, predvsem zaradi manjše mobilnosti, več prostega časa, ki ga lahko namenijo za delovanje v skupnosti, ter dolgotrajnega bivanja v isti okolici oziroma skupnosti. Skupnost starim ljudem predstavlja tudi prostor za obujanje spominov in reinterpretacije življenjskih dogodkov ter jim posledično predstavlja pomemben del identitete, hkrati pa jim predstavlja varen prostor za staranje, saj se soočajo z izzivi v že poznanem okolju (Hlebec idr., 2012, str. 104).

Manjša mobilnost starih ljudi je bila predvsem prisotna v prejšnjih letih, z modernizacijo družbe pa je vse več starih ljudi neodvisnih zgolj od lokalne skupnosti, saj se je mobilnost povečala, s tem pa so se tudi spremenile potrebe starih ljudi. V zadnjih letih so se začele pojavljati upokojske skupnosti, ki naj bi bile bolj prilagojene potrebam starih ljudi, pri čemer se po drugi strani poudarja možnost ustvarjanja skupnosti, v katerih delujejo vse generacije, zaradi izjemnega pomena medgeneracijskega sodelovanja (Hlebec idr., 2012, str. 104). Dejstvo, da imajo starejši ljudje možnost biti vključeni v skupnost, ustvarja občutek vključenosti in zmanjšuje osamljenost. Poleg tega so socialne mreže, empatija in zaupanje, ki se ustvarjajo prek družbenih interakcij, opredeljeni kot dobri načini za preprečevanje izključenosti starejših (Tiittanen in Turjamaa, 2022, str. 1). Vključenost v skupnost ima številne pozitivne učinke na splošno dobro počutje starih ljudi, vključno z možnostmi za družbeno aktivno življenje. Stari ljudje skupnost povezujejo z varnostjo, domačnostjo in udobjem (Tiittanen in Turjamaa, 2022, str. 6).

Za kakovostno staranje v skupnosti je pomembno, da so razviti določeni programi in storitve, kot so na primer medgeneracijski programi, izobraževalni programi, programi za duševno zdravje, urejen transport, stanovanjski programi, prostovoljski programi, rekreacijski centri, zaposlitveni programi in programi pomoči na domu. V okviru teh programov naj bi se razvijala medgeneracijska solidarnost, vendar pa je v veliko primerih solidarnost bolj enostranska, torej predstavlja predvsem pomoč mladih starim ljudem. Poleg tega se v Sloveniji pojavlja tudi problem neenakomerne geografske porazdelitve storitev, saj so te v mestnem okolju pogosto nasičene, medtem ko se v ruralnih okoljih pojavljajo le v ožjem obsegu (Hlebec idr., 2012, str. 106). Med urbanimi in podeželskimi regijami obstajajo velike razlike. Pri ruralnih okoljih je gostota prebivalstva nizka, slabši so pogoji zdravstvenega varstva v skladu s številom prebivalstva in centralnostjo, pojavlja se problem infrastrukture ter nizka ponudba priložnosti dejavnosti. Pri tem je v ruralnih okoljih občutna močna integracija v lokalne strukture in

podporne sisteme ter normativne vrednote ter visok družbeni nadzor, kar pa ovira sprejemanje strokovne oskrbe (Biniok idr., 2016, str. 97).

V zadnjih letih je postal pomemben tudi razvoj neprofitnega sektorja (medgeneracijski centri, dnevni centri za starejše, skupine starih ljudi za samopomoč, društva upokojencev, univerza za tretje življenjsko obdobje). V omenjenih storitvah vsekakor bolj kot kjerkoli drugje v ospredje stopi medgeneracijsko sodelovanje v smislu izmenjave med generacijami, ne zgolj kot enosmerna oblika pomoči. Starih ljudi namreč nikakor ne smemo dojemati zgolj kot pasivne prejemnike pomoči, temveč kot aktivne ustvarjalce skupnosti. To se kaže predvsem pri pripravljenosti starejših za prostovoljno delovanje, saj je veliko starih ljudi vključenih v razne oblike prostovoljske pomoči (Hlebec idr., 2012, str. 106).

Socialna participacija v starosti je odvisna od različnih dejavnikov, en izmed glavnih pa je skupnost, v kateri živijo. Glede na to, da so pri starih ljudeh zmožnosti za mobilnost pogosto omejene, so stari ljudje marsikdaj odvisni od socialnih stikov v njihovi skupnosti. Zaradi tega so prav močne socialne vezi v skupnosti ključnega pomena za preprečevanje socialne izolacije (Mali in Grebenc, 2021, str. 220). »Za zagotavljanje socialne participacije v dolgotrajni oskrbi potrebujemo skupnosti, ki spoštujejo stare ljudi, razumejo njihove specifične potrebe in so na splošno za starost prijazne, sprejemajo starost in je ne zapostavljajo ali omenjajo kot življenjskega obdobja, ki se ga bojimo ali ga ne želimo dočakati.« (Mali in Grebenc, 2021, str. 221).

1.6 Medgeneracijsko sodelovanje in solidarnost

Sodoben način življenja vse bolj ločuje generacije, še posebej mlajšo in starejšo generacijo. Življenje v večgeneracijskih družinah postaja vse redkejše in zato ni mogoče pričakovati vzpostavitve vsakodnevnega dialoga. Zaradi tega je ključnega pomena medgeneracijsko učenje, ki pozitivno vpliva na odnose med starejšo in mlajšo generacijo ter zmanjšuje naraščajoč razkorak med generacijami. Z vključevanjem učencev ali dijakov v dejavnosti starejše generacije ali s sodelovanjem v domovih za starejše lahko opazimo, da imata tako mlajša kot starejša generacija pomembno vlogo druga za drugo, saj se ob tem medgeneracijsko izmenjujejo znanja, izkušnje in vrednote (Berčan in Ovsenik, 2019, str. 68).

Medgeneracijsko sodelovanje ima pozitivne učinke na vse generacije, tako na mlajše kot tudi na stare ljudi. Na splošno medgeneracijsko sodelovanje izboljšuje pogoje za zdravje in blaginjo, pri starih ljudeh pa pozitivno vpliva na počutje, pozitivno razmišljanje o smislu življenja,

zmanjšuje se občutek osamljenosti, povečata se socialna mreža in občutek pripadnosti. Naštete posledice so pomembne predvsem za duševno zdravje, vsekakor pa ima medgeneracijsko sodelovanje pozitiven vpliv tudi na izboljšanje fizičnega zdravja, izboljšanje skrbi za higieno, razgibavanje, gibanje in splošno dobro počutje (Macuh, 2019, str. 105). Medgeneracijske aktivnosti predstavljajo enega izmed učinkovitih načinov za spodbujanje socialne vključenosti starih ljudi. Te aktivnosti omogočajo povezovanje različnih starostnih skupin, kar prispeva k izmenjavi znanja, izkušenj in vrednot. Medgeneracijsko sodelovanje ne krepi le socialne vezi, temveč tudi zmanjšuje osamljenost, povečuje občutek koristnosti in prispeva k boljšemu razumevanju ter solidarnosti med generacijami (Drury idr., 2017, str. 6).

Medgeneracijsko učenje se odvija v različnih prostorih, in sicer prek:

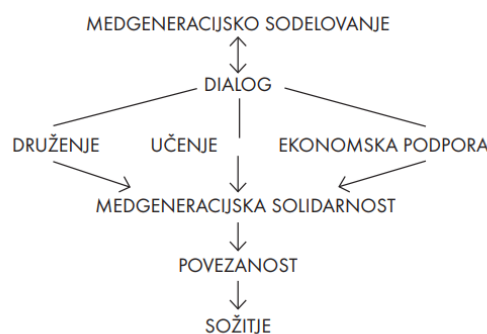
- formalnega izobraževanja (institucionalizirano učenje, ki sledi organiziranemu izobraževalnemu sistemu, večinoma pa gre za enostransko predajanje znanja z enega posameznika na drugega),
- programov neformalnega izobraževanja (medgeneracijsko učenje se odvija izven formalnih izobraževalnih institucij, še vedno pa je poudarek na prenosu znanja in veščin),
- priložnostnega učenja (večinoma se dogaja ob stikih z mediji, obisku kulturnih ustanov in ni namerno, vendar pa se posameznik zaveda, da se je ob udejstvovanju nekaj naučil),
- naključnega učenja (vzporedni proces, ki se dogaja ob neki drugi dejavnosti, pri čemer se posameznik ne zaveda, da se je nekaj naučil) (Macuh, 2019, str. 128).

Iz navedenega lahko sklepamo, da je medgeneracijsko učenje kompleksen proces, ki se odvija v različnih kontekstih, položajih in oblikah. Vključuje tako načrtovane kot nenačrtovane oblike učenja, pri čemer lahko vsak posameznik prispeva k prenosu znanja in veščin med generacijami, krepi pa se pomembnost ustvarjanja priložnosti za interakcijo med različnimi generacijami v različnih okoljih (Macuh, 2019, str. 128).

Pomembno je raziskati in izvajati metode, ki bodo omogočale sožitje generacij in solidarnost med njimi. Poudarek je predvsem na medgeneracijski solidarnosti in na dejanjih, usmerjenih k iskanju in izvajanju pristopov, ki vodijo do boljše kakovosti življenja. Medgeneracijsko sodelovanje je temelj obstoja in razvoja družbe. Prav zaradi tega se ogromno pozornosti medgeneracijskemu sodelovanju posveča tudi znotraj socialnega dela, vedno bolj pa se poudarja tudi pomen socialnega dela s starimi ljudmi. Socialno delo vidi generacijsko harmonijo kot sredstvo za krepitev skupnosti, kjer bodo njeni člani sposobni samostojno

upravljati svoja življenja, hkrati pa bodo pripravljene združiti moči z drugimi v kriznih situacijah. Spodbuja skupnost k sprejemanju raznolikosti ljudi z manj družbene moči, da bi vsak lahko enakovredno živel in prispeval h kakovostnemu sobivanju (Mali, 2014, str. 114). Generacijska harmonija se lahko doseže z dobrim delovanjem in nudenjem pomoči na različnih ravneh, in sicer tako na mikro (pomoč posameznikom, družinam ali skupnostim), mezo (organizacija, koordinacija in ustvarjanje novih oblik pomoči) ter tudi makro ravni (oblikovanje politik, sistemov in vrednot) (Mali, 2014, str. 114).

Programi medgeneracijskega sodelovanja so si različni glede vključevanja generacij, načeloma pa se kot medgeneracijski programi štejejo programi, v katerih sodelujeta vsaj dve generaciji, ki v obliki neformalnega učenja izmenjujeta znanje, izkušnje, s tem pa obogatita socialne mreže, tako lastne kot tudi socialne mreže preostalih, ki so udeleženi v medgeneracijskih programih. Medgeneracijsko sodelovanje poteka skozi dialog, ki se odvija s pomočjo raznih metod, kot so učenje, druženje in tudi ekonomska podpora. Naštete metode pripomorejo k večji medgeneracijski solidarnosti, kar vodi do sožitja med generacijami (Hozjan, 2010, str. 46).

Slika 1: Medgeneracijsko sodelovanje

Vir: Hozjan, 2010

V preteklosti je bilo medgeneracijsko sodelovanje večinoma neformalno in se je odvijalo znotraj družine. Prenos znanja, veščin, norm in vrednot je potekal priložnostno, skozi vsakodnevno življenje. Vendar so tehnološki napredek, industrializacija in družbene spremembe 20. stoletja močno vplivali na te odnose. Starejša generacija je postopoma izgubljala svojo vlogo pri pripravi mladih na samostojno življenje, saj sta se vzgoja in izobraževanje vedno bolj formalizirala ter postala domena strokovnjakov (Hozjan, 2010, str. 47).

V Sloveniji se je medgeneracijsko sodelovanje v zadnjih letih precej okrepilo. Pomemben mejnik na tem področju je bila Strategija varstva starejših (MDDSZ, 2006), ki so jo v Sloveniji sprejeli kot odgovor na demografske izzive in potrebo po povečanju solidarnosti med generacijami. K razvoju medgeneracijskega sodelovanja v Sloveniji aktivno prispevajo tudi številne nevladne organizacije, kot je na primer Zveza prijateljev mladine Slovenije, kjer organizirajo medgeneracijske taborne, ali pa Slovenska filantropija, kjer velja izpostaviti predvsem projekt Sadeži družbe, ki je usmerjen v povezovanje mladih in starih skozi prostovoljstvo ter spodbujanje solidarnosti in razumevanja med generacijami. Del tega je tudi Hiša Sadeži družbe, ki velja za prvi medgeneracijski center v Sloveniji, ponuja pa prostor za različne medgeneracijske dejavnosti, kot so delavnice, družabne igre in kulturne aktivnosti. Veliko vlogo pri spodbujanju medgeneracijskega sodelovanja ima tudi Zveza društev za socialno gerontologijo Slovenije, kjer velja izpostaviti predvsem skupine za samopomoč starih ljudi, kjer se posamezniki redno srečujejo z namenom vzpostavitve socialnih vezi in medsebojne podpore. K medgeneracijskemu sodelovanju prispevajo tudi univerze za tretje življenjsko obdobje, ki starim ljudem ponujajo možnosti vseživljenjskega učenja in povezovanja z mlajšimi generacijami (Hozjan, 2010, str. 48–50).

Medgeneracijsko učenje torej omogoča sodelovanje različnih generacij v dejavnostih, ki spodbujajo medgeneracijski dialog in kjer generacije pridobivajo veščine, vrednote in znanje. Je eden od načinov upravljanja demografskih sprememb in pomembno prispeva k razvoju socialnega kapitala in družbene kohezije v starajočih se družbah, kar bo v prihodnosti poglobitnega pomena za vzpostavljanje medgeneracijskega sožitja (Berčan in Ovsenik, 2019, str. 69).

1.7 Pomen prostovoljstva za spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja

Zaradi že večkrat omenjenega hitrega večanja starih ljudi, ki potrebujejo primerno zdravstveno oskrbo, je cilj politike najti nove načine za podporo starajočemu se prebivalstvu, ki živi doma. Eden izmed načinov je tudi krepitev prostovoljnega dela v sodelovanju z društvi. Prostovoljstvo je neplačano delo, opravljeno v prostovoljnih organizacijah za podporo zdravstvenim storitvam v občini, z ustvarjanjem pomembnih dejavnosti med starimi ljudmi v skupnosti. Prostovoljstvo ima širok nabor pomenov za stare ljudi in družbo, saj ponuja prostor za medgeneracijsko učenje, prejetje podpore iz skupnosti, hkrati pa nudi tudi možnost za stare ljudi, da tudi sami pripomorejo h krepitvi skupnosti s prenosom dragocenih izkušenj in idej (Tiittanen in Turjamaa, 2022, str. 1).

Prostovoljstvo v družbi poteka na različnih področjih, tako na izobraževalnem, zdravstvenem, kulturnem in tudi v kriznih situacijah. Glede na to, da za opravljanje prostovoljskega dela ni načelnih omejitev, se lahko glede na lastne zmožnosti vključujejo vsi ljudje. Za kakovostno skupnost ima prostovoljstvo zagotovo velik pomen, saj izboljšuje kakovost življenja v družbi, predstavlja dodano vrednost delovanju služb in institucij, zastopa in brani interese skupin in posameznikov, ki so drugače izključeni iz družbe, ter državljanom omogoča aktivno delovanje v družbi (Macuh, 2019, str. 180). Pri prostovoljstvu pa je treba, poleg upoštevanja potreb uporabnikov prostovoljske pomoči, upoštevati tudi zmogljivosti prostovoljcev. Prav tako morajo biti upoštevane tudi pravice prostovoljcev, ki imajo pravice do celovitega vpogleda v informacije o svojem delu in organizaciji, v kateri delujejo, pravico do uvajanja v delo, podpore in priznanja dela, možnosti napredovanja in učenja pri delu ter pravico do izražanja lastnega mnenja in odločitev, zavarovanja ter tudi povrnjenih stroškov, ki nastanejo pri opravljanju prostovoljskega dela. Za zadovoljevanje vseh potreb je potrebno tako plačano kot prostovoljsko delo, zato so pomembni dobro usklajevanje, medsebojno spoštovanje in soodločanje (Macuh, 2019, str. 182).

Ključno vlogo pri razvoju projektov na področju medgeneracijskega sožitja v Sloveniji ima Inštitut Antona Trstenjaka (Inštitut Antona Trstenjaka, b.d.). Njihov največji in najpomembnejši projekt je vzpostavitev socialne mreže za kakovostno staranje in sožitje med generacijami, na podlagi česar so razvili več medsebojno povezanih programov, ki so razvrščeni v štiri vsebinske sklope. Prvi je informiranje in ozaveščanje skupnosti o pomenu kakovostnega staranja in medgeneracijskega sožitja. Drugi so projektno-organizacijski programi, namenjeni uvajanju medgeneracijske socialne mreže v lokalna okolja. Tretji je usposabljanje za kakovostno staranje in sožitje, ki zajema izobraževalne dejavnosti za različne generacije. Nazadnje pa so razvili še prostovoljske programe in programe za samoorganizacijo, katerih cilj je trajnostno delovanje krajevnih medgeneracijskih socialnih mrež. V zadnjih letih se v Sloveniji v medgeneracijske projekte vse bolj vključujejo tudi domovi za stare, osnovne in srednje šole ter društva upokojencev (Hozjan, 2010, str. 50).

Medgeneracijsko učenje se je v preteklosti odvijalo predvsem znotraj družine, v današnji družbi pa je medgeneracijsko učenje načrtovano in organizirano ter postaja del profesionalnega polja. Poleg prostovoljcev, ki načeloma nimajo formalnih znanj, so v medgeneracijsko učenje vključeni tudi strokovnjaki (Macuh, 2019). Pojavljajo se različne vrste programov, ki se definirajo glede na vlogo različnih generacij v le-teh, in sicer:

- stari ljudje so v vlogi mentorjev mlajšim (starejši prostovoljci, ki delujejo kot neformalni svetovalci otrokom in mladostnikom),
- mlajši v vlogi mentorjev starim ljudem (na primer podajanje računalniškega znanja),
- mladi in stari ljudje v enakovrednih vlogah delujejo v korist skupnosti in se pri tem učijo,
- druženje mladih in starih ljudi, pri čemer se odvija predvsem nenačrtovano učenje (medgeneracijski tabori in potovanja) (Macuh, 2019, str. 118).

Medtem ko so generacije dosegle velik napredek na področju materialno-tehničnega in naravoslovnega znanja, je razvoj osebnostnih veščin in sposobnosti za kakovostne medčloveške odnose zaostal. Možnosti za oskrbo doma se vse bolj krčijo, saj se tudi v sorodstvenih mrežah povečuje delež starih ljudi, medtem ko delež mlajših ljudi upada, prav tako pa je vedno večje število starih ljudi, ki živijo sami ali pa skupaj z drugim starim človekom. Zaradi zgoraj naštetih dejavnikov je družba pred izzivom, kako čim bolj učinkovito razviti in razširiti nove modele in podporne mreže pomoči, ki bodo zadostovale merilom kakovostnega staranja. V zadnjih letih je tako prišlo do pojavov programov za oskrbo starih ljudi, ki so vezni člen med družino in institucionalnim varstvom, in sicer dnevno varstvo, oskrbovana stanovanja, nega in oskrba na domu, začasno varstvo ter seveda medgeneracijsko prostovoljstvo. Medgeneracijsko sodelovanje v primerjavi s preteklostjo postaja predmet formalnega in organiziranega delovanja, odvija pa se predvsem v raznih organizacijah (Hozjan, 2010, str. 47).

2 Problem raziskovanja

V sodobni družbi, ki se sooča s hitrimi demografskimi spremembami in staranjem prebivalstva, postajajo medgeneracijski centri vse bolj pomembni kot središča za povezovanje različnih generacij. Koroški medgeneracijski center, ki deluje v občini Ravne na Koroškem, je zasnovan z namenom spodbujanja medgeneracijskega sodelovanja, socialne vključenosti ter izboljšanja kakovosti življenja tako starejših kot mlajših prebivalcev. Cilj Koroškega medgeneracijskega centra je ustvariti prostor, kjer lahko posamezniki različnih generacij medsebojno sodelujejo, se učijo drug od drugega in gradijo trajnostne socialne vezi (Koroški medgeneracijski center, b.d.).

Koroški medgeneracijski center na Ravnah na Koroškem je nastal na pobudo občine in s sodelovanjem z društvom upokojencev ter Koroškim domom starostnikov. Center ponuja široko paleto dejavnosti, kot so delavnice, učna pomoč, družabne igre in kulturne prireditve, ki omogočajo izmenjavo znanj in veščin med generacijami. Medgeneracijsko učenje je ključnega pomena za razvoj socialne kohezije, saj mlajši in starejši sodelujejo, se učijo drug od drugega in krepijo občutek skupnosti. Z vključevanjem mlajših in starejših generacij center prispeva k zmanjšanju generacijskega razkoraka in izboljšanju kakovosti življenja vseh udeležencev. Dejavnosti, ki jih izvajajo v centru, ponujajo priložnosti za povezovanje, izmenjavo izkušenj in medsebojno podporo, kar krepi socialno mrežo in občutek pripadnosti (Koroški medgeneracijski center, b.d.).

Z raziskavo želim oceniti, kako medgeneracijski center prispeva k izboljšanju socialne vključenosti starih ljudi in medgeneracijskega povezovanja med različnimi generacijami.

Zastavila sem pet raziskovalnih vprašanj:

1. Kakšno vlogo imajo prostovoljci in zaposleni pri izvajanju aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra ter kako prispevajo k izboljšanju socialne vključenosti starih ljudi?
2. Kako uporabniki centra ocenjujejo svojo vlogo v aktivnostih in koliko se počutijo vključene v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti?
3. Kako uporabniki ocenjujejo dostopnost aktivnosti glede na svoje osebne in socialne potrebe?
4. Kakšne oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja spodbujajo aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra ter kako te interakcije prispevajo k socialni vključenosti starih ljudi?

5. Kako Koroški medgeneracijski center zagotavlja dostopnost in vključenost različnih generacij v svoje aktivnosti ter kakšne ovire uporabniki pri tem zaznavajo?

3 Metodologija

3.1 Vrsta raziskave

Raziskava, ki sem jo izvedla, je kvalitativna. »Pri kvalitativnih raziskavah gre za sestavljanje osnovnega izkustvenega gradiva, zbranega v raziskovalnem procesu, pri čemer so opisi besedni ali pripovedni, gradivo pa je obdelano in analizirano na beseden način, brez uporabe števil.« (Mesec in Žiberna, 2023, str. 20). Za pridobitev informacij sem uporabila kvalitativne metode raziskovanja, in sicer fokusne skupine ter polstrukturiran intervju. Raziskava je tudi empirična, saj sem s spraševanjem zbirala neposredno izkustveno gradivo. Hkrati pa je raziskava tudi eksplorativna, saj gre pri raziskavi za spoznavanje področja problematike, raziskovanje in razumevanje tematike.

Teme, ki sem jih raziskovala v magistrskem delu, so:

- socialna vključenost,
- obveščenost o aktivnostih,
- ocena dostopnosti aktivnosti,
- vloga prostovoljcev in zaposlenih,
- vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti,
- oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja,
- morebitne vrzeli in predlogi za izboljšavo.

3.2 Merski inštrumenti

Za izvedbo raziskave sem uporabila delno standardiziran vprašalnik. Podatke sem pridobila z metodo spraševanja. Vprašanja so bila razdeljena v različne sklope za boljšo organiziranost in smiselnost izvedbe fokusne skupine in intervjuja.

Prva vprašanja so se nanašala na vlogo prostovoljcev in zaposlenih pri izvajanju aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra ter kako prispevajo k izboljšanju socialne vključenosti starih ljudi. V drugem sklopu sem raziskovala, kako uporabniki centra ocenjujejo svojo vlogo v aktivnostih ter koliko se počutijo vključene v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti. V tretjem sklopu sem raziskovala, kako uporabniki ocenjujejo dostopnost aktivnosti glede na svoje osebne in socialne potrebe. V zadnjem sklopu sem raziskovala, kakšne oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja spodbujajo aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra ter kako te interakcije prispevajo k socialni vključenosti starih ljudi.

Ključne teme, ki sem jih obravnavala, so vključenost in dostopnost programov (raznolikost uporabnikov, ali je center dostopen različnim generacijam, ovire, bodisi logistične, fizične ali socialne, ki otežujejo ali celo preprečujejo vključenost posameznikov, obveščenost uporabnikov, torej kako uporabniki izvedo za programe, kako center učinkovito komunicira svoje dejavnosti), medgeneracijsko sodelovanje in učenje (oblike interakcij med generacijami, pomen medgeneracijskega povezovanja), uporabniška ocena programov (kako ocenjujejo vsebino in dostopnost programov, ali ti izpolnjujejo njihove osebne in socialne potrebe), vloga prostovoljcev in zaposlenih (kako pomembni so prostovoljci pri izvajanju programov, kakšen je njihov prispevek k medgeneracijskemu povezovanju, izzivi pri delu), socialna vključenost starih ljudi (kako programi v centru pomagajo pri zmanjševanju osamljenosti in izolacije, še posebej med starimi ljudmi) ter končno morebitne vrzeli in predlogi za izboljšave programov.

Smernice za fokusno skupino in intervju so priložene v prilogi 9.1.

3.3 Opredelitev enot raziskovanja

Populacijo v moji raziskavi predstavljajo uporabnice Koroškega medgeneracijskega centra, ki so sodelovale v fokusni skupini in intervjuju. Vzorec je namenski, saj sem izbrala sogovornice, ki redno obiskujejo aktivnosti v Koroškem medgeneracijskem centru in so tako neposredno vključene v njegove vsakodnevne procese in dinamiko. Nekaterе sogovornice so bile tako v vlogi uporabnic kot prostovoljk, zato je bila skozi pogovor vidna tudi perspektiva delovanja prostovoljcev v Koroškem medgeneracijskem centru. Sogovornice so bile izbrane z namenom, da bi omogočile poglobljen vpogled v delovanje centra skozi oči uporabnikov in prostovoljcev, pri čemer se je upoštevala raznolikost njihovega vključevanja, tako glede aktivnosti, ki jih obiskujejo, in njihove vloge v centru. Vse sogovornice so ženskega spola, stare med 62 in 85 let. Prva sogovornica je stara 76 let in center obiskuje že 11 let, druga je stara 80 let in center obiskuje 11 let, tretja je stara 74 let in center obiskuje 9 let, četrta je stara 85 let in center obiskuje 8 let, peta je stara 75 let in center obiskuje 11 let, šesta je stara 81 let in center obiskuje 10 let, sedma je stara 72 let in center obiskuje 5 let, osma je stara 69 let in center obiskuje 7 let, deveta sogovornica pa je stara 62 let in center obiskuje 5 let.

3.4 Način zbiranja podatkov

Podatke sem zbirala v mesecu aprilu 2025. Fokusno skupino sem izvedla 3. 4. 2025, intervju pa 17. 4. 2025. Fokusna skupina in intervju sta bila izvedena v živo, in sicer v prostorih Koroškega medgeneracijskega centra. V fokusni skupini je sodelovalo osem uporabnic Koroškega medgeneracijskega centra, nato pa sem izvedla še intervju z eno uporabnico

Koroškega medgeneracijskega centra, ki je na fokusni skupini manjkala in nato izrazila željo samostojnega pogovora. Tako pri fokusni skupini kot pri intervjuju sem uporabila iste smernice za intervju, ki pa so se med pogovorom prilagajale in spreminjale. Nekatere med sogovornicami imajo v Koroškem medgeneracijskem centru funkcijo tako uporabnic kot tudi prostovoljk, zato sta se med pogovorom prepletala oba vidika. Fokusne skupine in intervjuje sem z dovoljenjem sogovornic tudi snemala, predvsem zaradi lažjega zbiranja podatkov in boljše osredotočenosti pri sami izvedbi.

Pri individualnem intervjuju gre za osebni pogovor, kjer je raziskovanje osredotočeno na eno osebo. Tako lahko raziskovalec lažje nadzoruje potek intervjuja in se osredotoči na ključna vprašanja. Intervjuvanec pa se pri individualnem intervjuju lahko raziskovalcu bolj zaupa, sploh če gre za bolj osebna vprašanja. Obe metodi raziskovanja sta bili izvedeni v živo, "face-to-face". Prednost takšne metode pa je, da lahko vprašanja prilagajamo okoliščinam ter hkrati pridobimo vpogled v telesno govorico sogovornikov. V kvalitativnih raziskavah namreč ni pomembno le, kaj nekdo izreče, temveč tudi na kakšen način to izreče (Banjac, 2020, str. 78–80).

Smisel izvajanja fokusne skupine je predvsem v tem, da lahko raziskovalec vodi pogovor med udeleženci, ki prek razvoja debate izražajo svoja mnenja ter izmenjujejo svoja prepričanja. S tem izvajalec fokusne skupine dobi vpogled v skupinsko dinamiko. Slabosti oziroma izzivi pri izvedbi fokusnih skupin pa so predvsem te, da ima raziskovalec ohlapnejši nadzor nad potekom razprave, hitro pa lahko pride tudi do neenakomerne razporeditve časa in priložnosti za govorjenje pri sodelujočih (Banjac, 2020, str. 112).

3.5 Obdelava in analiza podatkov

Po opravljeni fokusni skupini in intervjuju sem pridobljene podatke analizirala s kvalitativno analizo. Uporabila sem metodo odprtega in osnega kodiranja (Mesec in Žiberna, 2023). Najprej sem naredila transkripte fokusne skupine in intervjuja, podčrtala izjave, ki so bile povezane z zastavljenimi vprašanji, ter vse izjave označila s črkami od A-I. Nato sem te izjave primerno oštevilčila. Izbranim izjavam sem pripisala pojme, kategorije in teme.

1. Primer odprtega kodiranja

Našteli ste mi veliko aktivnosti na različnih področjih, pa me zanima, če se vam zdi, da so tudi vaše želje, torej aktivnosti, ki bi jih želele obiskovati, teme, o katerih bi se pogovarjali, če so tut upoštevane oziroma na kak način lahko izrazite svoje mnenje?

E: Pred leti je bila narejena anketa (E25), vem, da smo anketo izpolnjevale, pa so bili možni tudi predlogi (E26).

F: Ja, predloge so zbirali (F2).

E: Jaz vem, da sem takrat predlagala samopomočne skupine, potem sem predlagala tulples (E27), ker to se zdej izvaja (E28), tako da možnosti je, za predloge in za pripombe (E29).

Tabela 1: Primer odprtega kodiranja

Št. izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
E26	Vem, da smo anketo izpolnjevale, pa so bili možni tudi predlogi	Anketa	Načini evalvacije	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju programov
F2	Predloge so zbirali	Zbiranje predlogov	Načini evalvacije	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju programov
E27	Jaz vem, da sem takrat predlagala samopomočne skupine, potem sem predlagala tulples	Predlog aktivnosti	Pobude uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju programov
E28	To se zdej izvaja	Upoštevanje predlogov	Pobude uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju programov

2. Primer osnega kodiranja

Dostopnost in vključenost različnih generacij v aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra

➤ Sodelovanje s srednjimi šolami

- Prostovoljci iz srednje šole (H3)
- Zdravstvena šola Slovenj Gradec (H4)
- Gimnazija (H4)

- Prihod učencev na učno pomoč (H5)
- Ogromno učencev (H6)
- Medgeneracijsko povezovanje (H7)
- Samoorganizacija učencev (H8)

➤ **Vključevanje v druge aktivnosti v občini**

- Vključevanje v proslave v okviru občine (G3)
- Center starejših KO-RA (G7)
- Posamezniki (D17, D18)
- Društvo upokojencev (G8)
- Možnost udeleževanja drugih aktivnosti (C2)

Primeri odprtega in osnega kodiranja so priloženi v prilogah 9.4 in 9.5.

4 Rezultati

V tem poglavju so predstavljeni rezultati fokusne skupine in intervjuja z uporabniki Koroškega medgeneracijskega centra. Rezultate predstavim po temah, ki so nastale pri kodiranju in odgovarjajo na zastavljena raziskovalna vprašanja: kako obiskovanje aktivnosti v Koroškem medgeneracijskem centru pripomore k socialni vključenosti starih ljudi, kakšna je obveščenost o aktivnostih, kako uporabniki ocenjujejo kakovost in dostopnost aktivnosti, kakšna je vloga prostovoljcev in zaposlenih, kako uporabniki centra ocenjujejo svojo vlogo v aktivnostih in kako se počutijo vključene v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti, kakšne oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja spodbujajo aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra ter na koncu še morebitne vrzeli in predlogi za izboljšave.

4.1 Vloga prostovoljcev in zaposlenih pri izvajanju aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra

Sogovornice, ki so v centru prisotne kot prostovoljke, izpostavijo, da so imeli prostovoljci pomembno vlogo pri samem začetku ustanovitve Koroškega medgeneracijskega centra, saj so bili že od samega začetka obveščeni o razvoju medgeneracijskega centra in vključeni v načrtovanje aktivnosti (*»Mislim, da sma midvi sodelovale že pred ustanovitvijo medgeneracijskega centra, saj si ti tut hodila na sestanke.«* (E1)).

Prav tako imajo prostovoljci ključno vlogo pri izvajanju aktivnosti. Zaposleni v Koroškem medgeneracijskem centru so prostovoljce iskali na podlagi raznih znanj, ki bi jih lahko posredovali uporabnikom. Prostovoljke so pri tem izpostavile, da so jih k sodelovanju povabili tako vodja medgeneracijskega centra kot tudi sami uporabniki, ki so jim predlagali, da bi lahko vodili določene aktivnosti (*»Js sm dobla aprila od predsednice medgeneracijskega centra povabilo.«* (B19)). V Koroškem medgeneracijskem centru se trudijo zagotavljati tudi strokovnost pri izvajanju aktivnosti, primer tega je recimo telovadba, pri kateri je sodelovala tudi fizioterapevtka (*»Najprej je hodla fizioterapevtka doma starejših v Slovenj Gradcu.«* (B5)).

Po povabilu prostovoljcev k sodelovanju se ti odločijo za vodenje aktivnosti, pri čemer sogovornice izpostavijo tudi dolgotrajno vodenje aktivnosti (*»In sem od tistega časa še zdaj tule, kkr dolgo bo možno.«* (B11)). Prostovoljci pogosto prevzamejo koordinacijo aktivnosti in mentorstvo, kot je na primer pri učni pomoči. Sogovornice izpostavijo tudi, da se tako zaposleni kot prostovoljci zelo trudijo za kakovostno izvedbo aktivnosti ter so vedno pripravljene pomagati uporabnikom (*»Pripomore še to, da se prostovoljci in zaposleni res fejst trudijo.«* (I36)).

Prostovoljci izpostavijo, da jim ta vloga lahko predstavlja tudi veliko odgovornost in obremenjenost. Prostovoljci pogosto prevzemajo naloge, ki zahtevajo veliko usklajevanja, kar pride v ospredje še posebej pri tistih aktivnostih, kjer so prostovoljci edini izvajalci aktivnosti (*»Za tistega, ki vodi tako skupino, je to velika odgovornost in jaz nisem "pevovodja".«* (E19)). Prostovoljka, ki je vodila pevski zbor, izpostavi predvsem usklajevanje nastopov, ki jih je res veliko, kar zahteva tako časovno usklajevanje s sodelujočimi kot tudi z dogodki izven prostorov centra (*»V pol leta je blo več kot 10 nastopov na različnih lokacijah.«* (E20)). Prav zaradi pomembnosti vloge prostovoljcev je pomembno, da sta njihovo delo in trud vidna in prepoznana, kar se odraža v prejemanju priznanj za njihovo delo. Poleg ustnih pohval so sogovornice izpostavile tudi prejem formalnih priznanj pri predsednici države (*»Smo ble naj prostovoljke in smo dobile nagrado v republiki.«* (H18)).

Zaposleni v Koroškem medgeneracijskem centru imajo ključno vlogo pri načrtovanju, organizaciji in izvajanju aktivnosti. Ena izmed ključnih nalog zaposlenih je priprava koledarja aktivnosti, pri čemer skrbijo za usklajeno in uporabnikom dostopno razporeditev dogodkov. Pri organizaciji aktivnosti se usklajujejo in se dogovarjajo s prostovoljci in drugimi izvajalci za aktivnosti. Skrbijo tudi za socialno vključenost uporabnikov, omogočajo in spodbujajo druženje med uporabniki (*»Vedno poskrbijo, da se počutimo sprejete.«* (I10)). S tem poskrbijo za dober občutek sprejetosti uporabnikov v medgeneracijskem centru, hkrati pa za to poskrbijo s tem, da uporabnikom nudijo pomoč pri aktivnostih in jih usmerjajo.

4.2 Ocena uporabnikov o njihovi vlogi v aktivnostih in vključenosti v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti

Uporabniki Koroškega medgeneracijskega centra imajo pomembno vlogo pri oblikovanju vsebin in poteku aktivnosti. Sogovornice so poudarile, da se počutijo močno vključene v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti. Uporabniki aktivno sodelujejo pri izbiri mentorjev, prav tako pa mentorjem podajajo predloge glede vsebine aktivnosti (*»Nagovorle smo jo, da naj ona nas to nauči.«* (D5)). Sogovornice so izpostavile tudi samoiniciativnost, in da nekatere aktivnosti nastajajo na pobudo uporabnikov ter da imajo pogosto možnost za izražanje lastnih želj glede aktivnosti (*»Lahko povemo, ka bi hotle met.«* (I20)).

Uporabniki imajo aktivno vlogo pri sooblikovanju aktivnosti, ki se izvajajo v centru. Eden izmed konkretnih primerov vključenosti uporabnikov je izražena želja po nadaljevanju telovadbe (*»Članice medgeneracijskega centra so si zaželele, da telovadba vseeno še naprej poteka.«* (B8)) in dogovarjanje o imenu pevskega zbora. Svoje predloge lahko podajajo tako skozi pogovor z zaposlenimi in prostovoljci kot tudi prek izpolnjevanja anket, kjer lahko

zapišejo svoje predloge in hkrati uporabnikom in zaposlenim nudijo povratne informacije. (*»Vem, da smo anketo izpolnjevale, pa so bili možni tudi predlogi.«* (E26)). Sogovornice večkrat izpostavijo dobro odzivnost zaposlenih na potrebe uporabnikov in posledično uresničevanje predlogov (*»Jaz vem, da sem takrat predlagala samopomočne skupine, potem sem predlagala tut ples.«* (E27)). Izpostavile so tudi možnosti za podajanje predlogov in pripomb, ki jih posredujejo zaposlenim in prostovoljcem, ki nato informacije predajo naprej in se jih trudijo upoštevati, odvisno od zmožnosti časovne izvedbe in razpoložljivih izvajalcev aktivnosti. Sogovornice so dejale, da imajo občutek, da so njihove ideje dovolj upoštevane in da so, tako zaposleni kot prostovoljci, vedno pripravljene prisluhniti njihovim željam (*»Vprašajo tut uporabnike, ka bi radi delali.«* (I4)). Poleg tega pa lahko uporabniki svoje želje in pobude podajajo tudi pri nastajanju mesečnega koledarja aktivnosti, pri čemer sogovornice izpostavijo tudi upoštevanje in uvrščanje predlogov na koledar aktivnosti (*»Pri nastajanju koledarja aktivnosti za vsak mesec, lahk vsakič podam svoje mnenje.«* (I24)). Pogostost aktivnosti je velikokrat odvisna od uporabnikov, ki izražajo svoje potrebe in želje, na podlagi česar se nato določi pogostost aktivnosti.

4.3 Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov

Koroški medgeneracijski center ponuja veliko raznolikih aktivnosti, kar zagotavlja vključevanje uporabnikov z različnimi interesi, potrebami in sposobnostmi (*»So pa še druge aktivnosti, razna predavanja, potem mam pogovorne skupine.«* (B17)). Med ustvarjalnimi aktivnostmi so uporabnice izpostavile izdelovanje rešilj, šivanje in pletenje. Na kulturnem in umetniškem področju so sogovornice izpostavile literarno čajanko in pevski zbor, pri kognitivnih in izobraževalnih aktivnostih pa spominske vaje, skupino analize, pogovorne skupine ter razna predavanja iz različnih tematik, fizično zdravje pa se spodbuja s telovadbo. Pri vseh aktivnostih sogovornice izpostavljajo družabni vidik aktivnosti, še posebej pri klepetih ob kavi in blagovnih menjavah.

Sogovornice pogosto obiskujejo več dejavnosti hkrati, prav tako pa se trudijo biti redno prisotne na izbranih aktivnostih. Pri rednem obiskovanju aktivnosti je pomembna tudi bližina medgeneracijskega centra (*»Js šekr velik hodim, ker sm tu blizu.«* (H30)) in razpoložljivost prostega časa. Kot motivacijo za udeležbo na aktivnostih sogovornice navajajo skrb za zdravje, krepitev spomina in predhodno znanje (*»Pa veš, če znaš kaj fajn delat, da greš tja.«* (I14)). Hkrati pa sta pomembni tudi zanimivost samih aktivnosti in pa enostavno vključevanje v aktivnosti centra, saj so novi uporabniki dobro sprejeti ter dobro obveščeni o aktivnostih.

Potek aktivnosti je določen vnaprej, kar uporabnikom omogoča, da načrtujejo svoj čas in se pravočasno odločijo za vključevanje (*»To je bil program v medgeneracijskem centru, ki je bil že vnaprej določen.«* (B3)). Sogovornice izpostavijo dobro urejeno razporeditev aktivnosti, ki se ne prekrivajo, kar omogoča redno obiskovanje več različnih aktivnosti. Nekatere aktivnosti potekajo tudi med koncem tedna, in sicer sobotna blagovna menjava, ki nudi tudi sproščeno druženje ob koncih tedna. Ob nedeljah pa navadno aktivnosti ne potekajo.

Zadovoljstvo z aktivnostmi se kaže v številnih vidikih, in sicer so uporabnice izpostavile zadovoljstvo z organizacijo aktivnosti, raznolikostjo vsebin in s samim načinom izvedbe aktivnosti. Pomemben dejavnik je tudi prilagajanje aktivnosti starostni skupini uporabnikov, kar izpostavijo predvsem pri telovadbi (*»Leta so taka, da ne morejo ne vem kakšnih groznih obremenitev prenest, predvsem poskrbimo za gibljivost, koordinacijo, ritem gibanja. V glavnem za vse aktivnosti, ki v teh letih začenjajo upadat.«* (B13)). Uporabnice izpostavljajo tudi, da se na aktivnostih dobro počutijo in da je v okolju prisotna dobra volja in sproščeno vzdušje (*»Je blo pa zelo veselo, pa luštno, pa velik smeha.«* (F1)). Hkrati pa se v aktivnostih prepletajo različne tematike glede na različne želje uporabnikov (*»Vsak najde nekaj, ker je za različne, od šivanja do vsega.«* (H35)). Uporabnice poleg zadovoljstva z organizacijo aktivnosti izpostavijo tudi lasten trud, ki ga vložijo v izdelke in aktivnosti.

Mnoge posameznice so v aktivnosti vključene že vrsto let, pri čemer uporabnice izkazujejo visoko stopnjo motivacije in interesa za aktivno udeleževanje (*»Kk dolgo že delamo, mislim da že kr ene 5 ali 6 let traja.«* (D8)). Pri dolgotrajnem obiskovanju centra uporabnice izpostavijo aktivnost rešilje, kjer na izdelku, ki ga izdelujejo, delajo že več kot 6 let, prav tako pa izpostavijo predanost obiskovanju pevskega zbora, kjer že za samo učenje pesmi potrebujejo ogromno časa (*»Gospe, ki pojejo v Koroškem mixu, vedo, koliko časa traja, da se eno pesmico naučiš.«* (E14)). Za aktivno sodelovanje pri aktivnostih je potrebna dobra organizacija časa uporabnic, da lahko redno obiskujejo več aktivnosti hkrati.

4.4 Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja in pomen pri socialni vključenosti starih ljudi

Koroški medgeneracijski center s skupnimi aktivnostmi združuje različne starostne skupine in tako spodbuja medgeneracijsko povezovanje. Med aktivnostmi, ki združujejo različne generacije, so sogovornice izpostavile učno pomoč, ki se je učenci udeležujejo redno vsak teden, ter skupaj s starimi ljudmi skozi učenje in igro ustvarjajo prijetno druženje, hkrati pa to starim ljudem omogoča, da ohranjajo redne stike z mlajšimi. (*»Is mam dva, ki prideta redno,*

vsak teden eno uro.» (H10), (*»Vsak zase, pa mam najprej naloge, pa se učijo, pol pa še malo igre.*» (H11)). Otroci iz vrtca se udeležujejo tudi telovadbe, kjer telovadijo skupaj z uporabniki, sodelujejo pa tudi pri pevskem zboru (*»Da hkrati z nami tudi otroci z vrtca telovadijo z nami in se povezujemo.*» (B22)). Mlajši se vključujejo tudi v ustvarjalne delavnice, kot so šivanje in kuhanje, otroci iz osnovnih šol pa se udeležujejo tudi literarne čajanke. Medgeneracijsko povezovanje se odvija tudi izven prostora centra, in sicer so uporabnice izpostavile, da večkrat tudi same obišejo vrtec ali osnovno šolo. Sogovornice izpostavijo zadovoljstvo s tem, da Koroški medgeneracijski center obiskujejo tudi mlajši, saj v njihovi družbi uživajo, hkrati pa se počutijo dobro ob predajanju znanja in cenijo pripravljenost mlajših za učenje, kar opazijo skozi postavljanje vprašanj in radovednost mlajših obiskovalcev (*»Js se res dobro počutim, ko mlajšim predam neko znanje.*» (I54)).

Pomemben vidik socialne vključenosti so medosebni odnosi. Sogovornice so izpostavile predvsem medsebojno pomoč med uporabniki in svetovanje pri aktivnostih. Prav tako se pri aktivnostih ogromno pogovarjajo, družijo in predvsem sklepajo nova poznanstva. Pri tem so uporabnice izpostavile tudi, da v medgeneracijskem centru spoznajo ljudi, ki imajo sicer drugačne interese in jih drugače niti ne bi spoznale (*»Zato je fajn medgeneracijski center, da združuje tut ljudi, ki majo drugačne interese, pa se tam pol najdejo.*» (I47)). Uporabnice se družijo tudi izven samega centra, tako v prostem času kot tudi na raznih dogodkih, ki se odvijajo v okviru občine.

Kot motivacijo za nadaljnjo udeležbo na aktivnostih uporabnice naštevajo učenje in druženje, radovednost za učenje novih stvari, pridobivanje znanja ter preprečevanje osamljenosti (*»Da ne res zapadeš v neko osamljenost.*» (I60)). Da je motiviranost ključnega pomena za redno in dolgotrajno obiskovanje centra, dokazuje tudi, da so nekatere uporabnice v aktivnosti centra vključene že od samega nastanka, torej že več kot deset let.

Aktivnosti v centru se odvijajo v različnih časovnih razponih, pri nekaterih aktivnostih se uporabnice sestajajo enkrat tedensko, pri drugih na vsakih 14 dni. Uporabnice izpostavljajo, da se rade pogosto udeležujejo aktivnosti, prav tako pa jih večina obiskuje več aktivnosti hkrati, tako da center obiskujejo skoraj vsakodnevno (*»Pa je fajn, da se lahk res pogosto udeležujem aktivnosti.*» (I45)).

Obiskovanje medgeneracijskega centra uporabnikom predstavlja sprostitev, priložnost za pogovor in druženje z drugimi uporabniki (*»Obiskovanje centra mi predstavlja sprostitev, pogovor, druženje.*» (C3)). Predstavlja pa jim tudi priložnost za učenje in predajanje

pridobljenega znanja mlajšim ter priložnost za oblikovanje novih prijateljstev in izboljšanje družabnega življenja ter duševnega zdravja (*»Odkar hodim v medgeneracijski center, se je izboljšavo moje družabno življenje.«* (I58)). Vsi ti dejavniki pozitivno vplivajo na osebno rast, sogovornice pa izpostavijo, da so zelo zadovoljne z obiskovanjem centra, ki jim predstavlja pozitivno izkušnjo (*»S tem ko hodim v medgeneracijski center, se mi zdi, da se bol pozitivno počutim.«* (I43)).

4.5 Dostopnost in vključenost različnih generacij v aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra

Sogovornice so izpostavile, da so za aktivnosti v Koroškem medgeneracijskem centru izvedele prek drugih, in sicer od vodje medgeneracijskega centra, individualno, prek ustnih priporočil znancev in osebnih predstavitev aktivnosti (*»Js sm kolegici rekva, da naj se vključi, ko je fajn.«* (I79)). Nekatere so o aktivnostih, ki se izvajajo v Koroškem medgeneracijskem centru, izvedele prek medijev, in sicer prek televizije, Facebooka, Koroških novic in radija. O prostih mestih na aktivnostih uporabnike obveščajo tudi prek telefonskih klicev. Koroški medgeneracijski center se s svojimi aktivnostmi predstavlja tudi izven samih prostorov centra. Tako ob raznih praznikih ali dogodkih v občini predstavljajo aktivnosti prek izdelkov, ki jih razstavljajo na stojnicah (*»Redno predstavljamo, sploh pa ob kakšnih praznikih.«* (B28)), večkrat pa potekajo tudi razstave izdelkov. Predstavljanje Koroškega medgeneracijskega centra se odvija tudi izven meja, tako regijskih kot državnih (*»Koroški mix je nastopal tudi izven meja, v Celovcu smo bli.«* (B32)).

Pomemben vidik vključevanja različnih generacij v aktivnosti medgeneracijskega centra predstavlja tudi sodelovanje z drugimi programi v občini ter možnost za doživljanje novih stvari tudi izven prostorov centra. Tako sogovornice izpostavijo, da pri nekaterih aktivnostih hodijo tudi na izlete. V svoje prostore povabijo tudi različne goste, ki zagotavljajo raznolikost vsebin, ter organizirajo odprta predavanja, ki niso odprta samo za uporabnike centra, temveč tudi za zunanje obiskovalce (*»Takrat je odprto za vse, na predavanja ne pridemo samo mi, ampak je odprto za vse ostale.«* (H27)).

Uporabniki aktivno sodelujejo pri izvajanju aktivnosti, hkrati pa je zagotovljeno sodelovanje tudi z zunanjimi programi, pri čemer so sogovornice izpostavile sodelovanje z uporabniki in zaposlenimi Koroškega doma starostnikov, ki so jim pomagali tudi pri samem razvoju aktivnosti (*»Takrat je bilo srečevanje, ne samo članice medgeneracijskega centra, ampak so prihajale tudi stanovalke iz doma starostnikov in pa prostovoljka iz doma starostnikov, tut v*

Slovenj Gradcu.« (E4)). Sogovornice izpostavijo, da so aktivnosti zanimive za vse generacije, vendar pa aktivnosti največkrat potekajo v terminu, ki je primeren predvsem za upokojence, torej v dopoldanskih urah med tednom (*»Mogoč za nas starejše še najbolj ane, že zaradi tega, ko mi mam največ čajta, da lahko hodimo tekom dneva.*« (I64)). Kljub temu pa se v aktivnosti še vedno vključujejo mlajši, kar jim omogoča obiskovanje centra v okviru šole. Sogovornice so izpostavile predvsem raznolikost članov aktivnosti, na primer pri pevskem zboru (*»Smo se odločile za Koroški mix, ker smo bile tako različne članice.*« (E9)). Tako sogovornice menijo, da vse skupaj pripomore k povečanju zanimivosti aktivnosti.

Poleg aktivnosti, ki potekajo v Koroškem medgeneracijskem centru, pa se uporabniki vključujejo tudi v druge aktivnosti v občini. Tu so posebej izpostavile društvo upokojencev, kamor so nekateri posamezniki tudi vključeni, večkrat pa je bilo omenjeno tudi sodelovanje s Centrom starejših KO-RA (*»Hodimo v dom starejših na Javorniku.*« (G7)). Uporabniki se pogosto vključujejo tudi v proslave v okviru občine, pri čemer tudi drugim občanom predstavljajo samo dogajanje v centru (*»Če si član tu ali tam, pa lahko greš kamorkoli hočeš, ni ovir.*« (C2)).

Sodelovanje s srednjimi šolami je ena ključnih oblik medgeneracijskega povezovanja. V aktivnosti se vključujejo prostovoljci iz srednjih šol, posebej sta bili izpostavljeni Zdravstvena šola Slovenj Gradec in Gimnazija Ravne na Koroškem, katerih dijaki se aktivno vključujejo v različne oblike pomoči. Posebej vidna je njihova vloga pri nudenju učne pomoči, kjer je mentorica izpostavila, da sama deluje kot koordinatorka, medtem ko izpostavi, da se srednješolci samoorganizirajo pri nudenju učne pomoči (*»Še med temi, ki so ble v srednji šoli, so se med sabo tut organizirale, so mele pomoč učencem.*« (H8)).

V aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra se vključujejo tudi uporabniki iz drugih okoliških krajev na Koroškem, sogovornice so izpostavile predvsem Slovenj Gradec, Pameče in Dravograd. Veliko jih center obiskuje z lastnim prevozom. Z leti so se aktivnosti začele razvijati tudi v drugih krajih na Koroškem. Uporabnice pa izpostavljajo tudi, da jim obiskovanje Koroškega medgeneracijskega centra nudi možnosti za nove izkušnje in odkrivanje novih stvari in aktivnosti tudi izven samega centra (*»Res pride do tega, da ti medgeneracijski center pokaže tudi nove stvari, za katere prej sploh nisi vedo.*« (E34), *»Lahko greš še tut kam drugam, spoznaš kaj drugega.*« (E35)).

5 Razprava

Delovanje Koroškega medgeneracijskega centra je v veliki meri odvisno od prostovoljcev in zaposlenih. Macuh (2019, str. 180) navaja, da prostovoljstvo izboljšuje kakovost življenja posameznikov in predstavlja dodano vrednost delovanju skupnosti, s čimer se potrjuje pomen vloge prostovoljcev in zaposlenih v medgeneracijskem centru. Njihova vloga je vidna predvsem v načrtovanju vsebin in izvajanju aktivnosti, kaže pa se tudi v prevzemanju mentorstva, koordinaciji, samostojnem vodenju skupin ter pomoči uporabnikom. Da prostovoljci predstavljajo ogromen del pri delovanju Koroškega medgeneracijskega centra, dokazuje že vključenost prostovoljcev v začetke razvoja Koroškega medgeneracijskega centra, saj so bili prisotni in povabljeni že na sestanke v začetku delovanja, njihovo mnenje in pripravljenost za sodelovanje pa je predstavljalo temelje za uspešen začetek delovanja. Prostovoljci so izbrani iz različnih razlogov: nekatere je neposredno povabila vodja medgeneracijskega centra, druge pa so k sodelovanju spodbudili kar uporabniki sami, kar kaže na zavzetost tako prostovoljcev kot uporabnikov za tekoče in kakovostno izvajanje aktivnosti. Delovanje Koroškega medgeneracijskega centra temelji predvsem na prostovoljnem delovanju, zato je pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje eden izmed ključnih dejavnikov uspešnega delovanja. Kot poudarja Rupert (2013), prostovoljstvo izboljšuje kakovost življenja posameznikov, krepi socialne vezi ter prispeva k solidarnosti in socialni vključenosti ranljivih skupin (Rupert, 2013, str. 88).

Rezultati izvedene raziskave kažejo visoko stopnjo pripravljenosti prostovoljcev za izvajanje aktivnosti, veliko vloženega truda in strokovno znanje prostovoljcev. Poleg strokovnjakov, ki so izvajalci določenih aktivnosti, pa je tudi pri prostovoljcih razvidno, da razpolagajo z veliko znanja, ki ga ves čas izpopolnjujejo. Kot poudarja Macuh (2019), je prostovoljstvo neplačano delo, ki ga lahko opravlja vsak posameznik, vendar pa je pri delu prostovoljcev treba upoštevati tudi njihove zmogljivosti, saj so za obojestransko zadovoljstvo, tako prostovoljcev kot uporabnikov, pomembni dobra usklajenost, medsebojno spoštovanje in soodločanje (Macuh, 2019, str. 182). Poleg vloge izvajalcev aktivnosti prostovoljci večkrat prevzemajo tudi vlogo mentorjev, kjer poleg prenosa znanja skrbijo tudi za vodenje in pomoč posameznikom ter vzdržujejo motivacijo sodelujočih. Vse te naloge zahtevajo določeno izobraženost prostovoljcev, kar pomeni, da poleg časa, ki ga namenijo izvajanju aktivnosti, svoj čas vlagajo tudi v lastno izobraževanje.

Prav zaradi vseh vlog, ki jih prostovoljci prevzemajo, je lahko včasih ta vloga precej obremenjujoča in predvsem od prostovoljcev zahteva ogromno časa in predanosti. Da pa delo

prostovoljcev nikakor ne ostane neopaženo, dokazujejo priznanja, ki so jih v času delovanja prejeli prostovoljci. Tako so poleg ustnih pohval, ki jih redno prejemajo od uporabnikov in zaposlenih, prejeli tudi priznanja na državni ravni, kar priča o pomembnosti njihovega delovanja ne samo na lokalni ravni, temveč tudi na državni ravni. Prav tako kot prostovoljci pa imajo pomembno vlogo tudi zaposleni, ki skrbijo predvsem za nemoten organizacijski okvir delovanja, usklajujejo in pripravljajo koledar aktivnosti, koordinirajo delo prostovoljcev in skrbijo za kakovostno vključevanje uporabnikov. S svojim delom pomembno prispevajo k občutku sprejetosti med uporabniki ter zagotavljajo podporo, ki presega zgolj administrativne naloge.

Iz rezultatov raziskave lahko ugotovimo, da je vloga prostovoljcev in zaposlenih pri izvajanju aktivnosti videna predvsem pri načrtovanju in izvajanju aktivnosti. Sogovornice so izpostavile zavzetost, predanost in pripravljenost za pomoč vsem uporabnikom, kar pozitivno vpliva na celotno dinamiko delovanja Koroškega medgeneracijskega centra. S tem ko skrbijo za nemoteno delovanje, uporabnikom nudijo konstantno okolje, v katerem je prisotno sproščeno vzdušje. Tako prostovoljci in zaposleni ne skrbijo zgolj za administrativno delovanje, temveč občutno pripomorejo k dobremu vzdušju, ki uporabnikom nudi prostor za učenje in hkrati tudi socializacijo, kar skupaj pripomore k izboljševanju socialne vključenosti starih ljudi.

Pri vključenosti uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti rezultati raziskave kažejo, da center spodbuja aktiven odnos uporabnikov. Sogovornice večkrat izpostavijo, da se počutijo dovolj vključene v odločanje o vsebini, saj lahko ves čas podajajo predloge o vsebini aktivnosti, izražajo želje glede izbire aktivnosti, dajejo pobude za nove aktivnosti in vplivajo na dinamiko izvajanja že obstoječih aktivnosti. Pomembno vlogo imajo tudi pri izbiri mentorjev, slišani so tudi njihove pripombe in predlogi, ki so nato tudi posredovani naprej in upoštevani. Evalvacija aktivnosti v Koroškem medgeneracijskem centru omogoča neposredno vključevanje uporabnikov in pripomore k izboljševanju programov. Mali (2010, str. 549) in Kam (2023, str. 679) poudarjata, da aktivna vključenost starih ljudi pri načrtovanju in odločanju krepi njihovo družbeno moč in avtonomijo, kar se odraža v večji vključenosti in zadovoljstvu uporabnikov. Da so prostovoljci in zaposleni vedno pripravljeni prisluhniti mnenju uporabnikov, vsekakor pozitivno vpliva na dinamiko aktivnega sodelovanja, saj imajo uporabniki tako močan občutek slišnosti in upoštevanosti. Iz raziskave lahko ugotovimo, da uporabniki niso zgolj pasivni, temveč aktivno in samoiniciativno sodelujejo pri načrtovanju in izvedbi aktivnosti, hkrati pa se počutijo dovolj vključene v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti, kar pa je ključnega pomena za kakovostno delovanje medgeneracijskega centra.

Kot poudarjata Bond in Corner (2004, str. 6), so stari ljudje izrazito heterogena skupnost z različnimi potrebami, zato je ključno, da so aktivnosti v Koroškem medgeneracijskem centru raznolike in ustrezajo različnim interesom uporabnikov. Sogovornice so skozi pogovor večkrat izpostavile raznolikost aktivnosti, ki jih ponuja Koroški medgeneracijski center. Raznolikost aktivnosti je pomembna predvsem zaradi zagotavljanja ustreznih aktivnosti za različne skupine uporabnikov, tako moške, ženske, ljudi različnih generacij in različnih interesov. Tako so v aktivnostih Koroškega medgeneracijskega centra zastopana različna področja, kar uporabnikom omogoča vključevanje v aktivnosti glede na svoje interese, zmožnosti in osebne želje. Glede na to, da je starost obdobje, kjer posamezniki, tudi zaradi več prostega časa, spoznavajo številne nove interese, je pomembno, da se izvajajo aktivnosti na več različnih področjih. V Koroškem medgeneracijskem centru se osredotočajo tako na kulturne, ustvarjalne, gibalne, psihološke in kognitivne vsebine. V raziskavi so bile najpogosteje omenjene prav ustvarjalne delavnice, ki predstavljajo pomemben del delovanja Koroškega medgeneracijskega centra, ter se skozi razstave predstavljajo tudi širši javnosti.

»Rezultat ustvarjalnega mišljenja in dela so inovacije, ki prispevajo k razvoju in napredku ter izboljšujejo kakovost življenja. Ustvarjalnost je v vsakem človeku; ali se izrazi ali ne, pa je odvisno od okolja in razmer, v katerih živi in deluje. Spodbujanje ustvarjalnosti je zato eden od temeljev družbe prihodnosti, še posebej dolgožive družbe, in mora biti vodilo pri oblikovanju družbenih sistemov. Ob prispevku k razvoju družbe kot celote lahko tudi občutno izboljša kakovost staranja in prispeva k vključevanju starejših v dnevno življenje.« (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017, str. 26).

Aktivnosti so dobro zasnovane, kot je bilo omenjeno, lahko uporabniki izražajo svoje želje, kar prispeva k dobremu vzdušju v medgeneracijskem centru in posledično spodbuja, da uporabniki redno obiskujejo aktivnosti, nekateri pa se jih udeležujejo že vrsto let. To kaže na konstantnost in zadovoljstvo uporabnikov s potekom aktivnosti. Aktivnosti so dobro časovno razporejene, omogočeno je obiskovanje več aktivnosti hkrati, kar pomeni, da je organizacija aktivnosti dobro organizirana in prilagojena željam in potrebam uporabnikov. Načrtovanje aktivnosti vnaprej uporabnikom omogoča, da si lažje organizirajo prosti čas. Nekatere aktivnosti potekajo tudi med koncem tedna, kar omogoča dostop tudi tistim uporabnikom, ki so med tednom bolj zasedeni. Vseeno pa je poudarjeno, da aktivnosti ob nedeljah načeloma ne potekajo. Glede na to, da medgeneracijski center v veliki večini obiskujejo predvsem stari ljudje, je pomembno, da so aktivnosti prilagojene tudi njihovim sposobnostim ter jim tako omogočajo nemoteno sodelovanje. Uporabniki se za vključevanje v aktivnosti odločajo iz različnih razlogov, in sicer

se odločajo glede na predhodno znanje, sploh pri aktivnostih, ki zahtevajo nekaj spretnosti oziroma znanja, želje po skrbi za zdravje, pri čemer se najbolj poudarja telovadba, ki je ena izmed vodilnih aktivnosti v centru, izpostavljajo pa tudi druge dejavnike, in sicer zanimivost aktivnosti ter predvsem tudi dostopnost samega centra in aktivnosti. Redna vključenost v aktivnosti ni zgolj naključna, ampak je posledica visoke motiviranosti uporabnikov, zanimanja in želje po aktivnem preživljanju časa.

Kot trdijo avtorji (Drury idr., 2017), so medgeneracijske aktivnosti ključnega pomena pri spodbujanju socialne vključenosti starih ljudi, saj zmanjšujejo osamljenost, povečujejo občutek koristnosti in prispevajo k boljšemu razumevanju med generacijami (Drury idr., 2017, str. 6). Rezultati raziskave kažejo, da ima medgeneracijsko sodelovanje v Koroškem medgeneracijskem centru pomembno vlogo pri izboljšanju socialne vključenosti starih ljudi. Koroški medgeneracijski center zagotavlja aktivnosti, ki so zanimive vsem generacijam, hkrati pa so namenjene tudi medgeneracijskemu povezovanju. Sogovornice so večkrat izpostavile pomen udeleževanja aktivnosti tudi mlajših uporabnikov, ki se v aktivnosti večinoma vključujejo v okviru šole oziroma vrtca. Mlajši obiskujejo Koroški medgeneracijski center ob različnih aktivnostih – glede na starost izbirajo aktivnosti, ki so jim prilagojene in dostopne, kot so na primer učna pomoč, kuhanje, šivanje in telovadba.

Medgeneracijski programi prinašajo pozitivne vidike tako pri otrocih kot tudi pri starih ljudeh. Pri otrocih pomagajo razviti pozitiven odnos do starih ljudi in povečujejo njihovo znanje o staranju ter na ta način spreminjajo negativne oziroma stereotipne predstave o starih ljudeh. Pri starih ljudeh pa medgeneracijske aktivnosti pripomorejo tudi k boljšemu mentalnemu zdravju, zmanjševanju stresa in osamljenosti. Poleg individualnih koristi pa delovanje medgeneracijskih programov pozitivno vpliva na celotno skupnost, saj izboljšujejo javno blaginjo in spodbudijo boljšo integracijo (Gualano idr., 2018, str. 452). Sogovornice poudarjajo, da se skozi pomoč ob izvajanju aktivnosti mlajši in stari ljudje učijo drug od drugega, hkrati pa jim to predstavlja tudi možnost za druženje in vzpostavljanje stikov, ki jih drugače ne bi oziroma bi jih težje vzpostavili. Ob medgeneracijskem povezovanju v okviru aktivnosti v medgeneracijskem centru se čuti drugačna, zanimiva dinamika.

Medgeneracijske dejavnosti si prizadevajo izboljšati interakcije in komunikacijo med različnimi starostnimi skupinami prek skupnih izkušenj. Dejavnosti, ki se izvajajo med projekti medgeneracijskega vključevanja, so izrazito raznolike in vključujejo tako strukturirane kot spontane aktivnosti. Kljub širokemu naboru potencialnih lahko programe medgeneracijskega

povezovanja povzamemo v štiri glavne skupine, in sicer: stari ljudje, ki skrbijo za mlade, mlajši, ki obiskujejo in pomagajo starim ljudem, stari ljudje in mlajši, ki sodelujejo pri prostovoljnih delih, ter mladi in stari ljudje, ki skupaj sodelujejo v učnih ali pristočasnih dejavnostih (Gualano idr., 2018, str. 452). V medgeneracijskem centru gre tudi za pomoč mlajših starejšim, kar pomeni, da stari ljudje niso zgolj pasivni prejemniki pomoči, temveč se znajdejo tudi v vlogi mentorjev in delijo svoje znanje in izkušnje z mlajšimi generacijami. Tako se kaže zamisel medgeneracijskega učenja (Macuh, 2019, str. 118), da stari ljudje pogosto delujejo kot mentorji mlajšim, mlajši ljudje pa kot mentorji starim ljudem. Medgeneracijsko sodelovanje ni omejeno le na prostore centra, temveč se prenaša tudi v lokalno okolje, saj se uporabniki medgeneracijskega centra družijo tudi izven samih prostorov centra, ob raznih priložnostih in drugih dogodkih, ki se odvijajo v občini. Veliko vlogo ima tudi medsebojna pomoč med uporabniki, saj spodbuja občutek pripadnosti in povezanosti med uporabniki in vzpostavlja ter krepi medosebne odnose. Aktivnosti v medgeneracijskem centru povezujejo uporabnike, ki imajo sicer različne interese, in omogoča spoznavanje širokega kroga ljudi, kar aktivno pripomore k izboljševanju socialne vključenosti.

»Vsaka oblika socialne participacije za stare ljudi omogoča krepitev socialnih vezi in omrežja, ki se zaradi umiranja sovrstnikov pričakovano krči. Aktivnost in participacija v teh dejavnostih vplivata na telesno zdravje starih ljudi, pa čeprav so morda v ospredju druženje, udejstvovanje v verskih obredih ali doseganje ciljev društva, katerega člani so.« (Mali in Grebenc, 2021, str. 218). Z obiskovanjem centra se manjša občutek osamljenosti, ki je pri starih ljudeh večkrat eden izmed glavnih problemov, saj so velikokrat prepuščeni samim sebi, medtem ko se v medgeneracijskem centru z rednim izvajanjem aktivnosti nudi prostor za srečevanje z drugimi ljudmi, omogočeno je druženje, povezovanje in učenje. Vsi ti dejavniki pozitivno vplivajo na izboljšanje splošnega in predvsem duševnega zdravja, kar skupaj vpliva na kakovostno staranje. »Udejstvovanje v kulturnih in športnih ter rekreacijskih dejavnostih povečuje kakovost življenja, v dolgoživi družbi pa omogoča tudi krepitev medgeneracijskega sodelovanja. Obisk kulturnih znamenitosti, prireditvev in kina je pri starejših manjši kot pri mladih in v srednjih starostnih skupinah, starejši se tudi redkeje ukvarjajo s športnimi dejavnostmi ali telesno vadbo.« (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017, str. 57–58). Koroški medgeneracijski center uporabnikom omogoča tudi spoznavanje aktivnosti, ki ne potekajo neposredno v prostorih centra, temveč tudi v drugih okoljih v občini in bližnjih krajih. Tako uporabnikom nudi možnost aktivnega delovanja in udejstvovanja na različnih področjih, kar vpliva na večje možnosti za spoznavanje novih ljudi in ohranjanje socialnih stikov.

Medgeneracijski center je v prvi vrsti namenjen povezovanju med različnimi generacijami in vzpostavljanju stikov, tako pri enakih med različnimi starostnimi skupinami. Kot poudarja Mali (2014), je medgeneracijsko sodelovanje temelj obstoja in razvoja družbe, pri čemer se tudi v socialnem delu ogromno pozornosti namenja prav ustvarjanju medgeneracijske harmonije (Mali, 2014, str. 114). Zato je ključnega pomena, da Koroški medgeneracijski center zagotavlja dostopnost in vključenost vseh generacij v svoje aktivnosti. Iz rezultatov raziskave je razvidno, da se zaposleni in prostovoljci v centru trudijo oblikovati in izvajati aktivnosti, ki bi bile zanimive in dostopne za vse generacije. Pri dostopnosti medgeneracijskega centra in njegovih aktivnosti je pomembno dobro obveščanje o aktivnostih, kako potekajo, kdaj potekajo in kako se lahko uporabniki vanje vključijo. Iz rezultatov raziskave lahko vidimo, da je za obveščanje v Koroškem medgeneracijskem centru dobro poskrbljeno, zaposleni in prostovoljci z uporabniki komunicirajo večkanalno, in sicer prek družbenih medijev, telefonskih klicev in osebne sporočanja. Uporaba družbenih medijev kot sodobnega načina obveščanja omogoča večjo dosegljivost informacij tudi mlajšim generacijam.

Novi uporabniki se lahko enostavno vključujejo v aktivnosti medgeneracijskega centra, za to poskrbijo zaposleni, ki jim ob prihodu nudijo vse potrebne informacije in olajšajo proces vključevanja. V aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra se vključujejo tudi uporabniki iz drugih krajev na Koroškem, hkrati pa so se v tem času začele razvijati tudi aktivnosti v drugih krajih na Koroškem, kar kaže na vedno večje zavedanje o potrebah medgeneracijskega sodelovanja za delovanje družbe. Za večjo vidnost delovanja Koroškega medgeneracijskega centra poskrbijo z raznimi razstavami, nastopi in predstavljanjem svojega delovanja tudi drugim ljudem, ki sicer v aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra niso neposredno vključeni. Pomemben del vključevanja različnih generacij v aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra predstavlja tudi sodelovanje z drugimi institucijami, kot so Koroški dom starostnikov, srednje šole, osnovne šole in vrtci. Kot je bilo že omenjeno, takšno sodelovanje omogoča izmenjavo znanj in interakcijo med različnimi generacijami, hkrati pa uporabnikom nudi možnosti za pridobivanje novih izkušenj. Aktivnosti večinoma potekajo v dopoldanskih urah, kar pomeni, da imajo največ možnosti za obiskovanje aktivnosti stari ljudje, pri čemer se odpira problem pri vključevanju mlajših in srednjih generacij, ki so v dopoldanskem času večinoma v šoli oziroma v službi in se v aktivnosti ne morejo vključevati. Vseeno pa se v Koroškem medgeneracijskem centru trudijo ohranjati možnosti za vključevanje čim več različnih uporabnikov, na primer prek vključevanja mlajših uporabnikov v sklopu

šolskih aktivnosti ali prek izvajanja aktivnosti tudi izven prostorov centra, z različnimi izleti ter odprtimi predavanji, ki omogočajo udeleževanje tudi zunanjim obiskovalcem.

6 Sklepi

- Prostovoljci so ključni izvajalci aktivnosti, prevzemajo vlogo mentorjev, koordinatorjev in nosilcev aktivnosti. Omogočajo prenos znanja in pomagajo uporabnikom pri sodelovanju na aktivnostih.
- Zaposleni zagotavljajo delovanje organizacijskega dela Koroškega medgeneracijskega centra, skrbijo za vključevanje uporabnikov in koordinacijo aktivnosti. Omogočajo redno in korektno izvajanje aktivnosti, s čimer zmanjšujejo socialno izolacijo starih ljudi in prispevajo k večji vključenosti v družbo.
- Zaposleni in prostovoljci so pri svojem delovanju zavzeti, predani in pripravljeni pomagati vsem uporabnikom, kar pozitivno vpliva na celotno dinamiko delovanja Koroškega medgeneracijskega centra. Ustvarjajo pozitivno okolje, ki uporabnikom nudi prostor za učenje in socializacijo, in na ta način pripomorejo k izboljševanju socialne vključenosti starih ljudi.
- Uporabniki so aktivno vključeni v sooblikovanje aktivnosti, Koroški medgeneracijski center pa spodbuja aktiven odnos uporabnikov. Uporabniki se počutijo dovolj vključene v odločanje o vsebini aktivnosti.
- Uporabniki imajo pogosto možnost izražanja svojih želja prek anket in pogovora z zaposlenimi in prostovoljci. Njihovi predlogi so slišani in po zmožnostih delovanja centra tudi upoštevani, prostovoljci in zaposleni pa so vedno pripravljeni prisluhniti mnenju uporabnikov. Tako uporabniki niso zgolj pasivni, temveč aktivno in samoiniciativno sodelujejo pri delovanju Koroškega medgeneracijskega centra.
- V Koroškem medgeneracijskem centru se zagotavljajo raznolike aktivnosti, ki so primerne za različne skupine uporabnikov z različnimi interesi, potrebami in željami. Aktivnosti so dobro zasnovane, organizirane so tako, da se medsebojno ne prekrivajo, tako da lahko uporabniki obiskujejo več aktivnosti hkrati.
- Koroški medgeneracijski center zagotavlja aktivnosti, ki so zanimive vsem generacijam in so namenjene medgeneracijskemu povezovanju. Vseeno pa je največ vključenih v aktivnosti medgeneracijskega centra prav starih ljudi, najmanj pa predstavnikov delovno aktivne generacije.
- Na aktivnostih, ki so namenjene medgeneracijskemu povezovanju, se mlajši in stari ljudje učijo drug od drugega, hkrati pa jim te interakcije predstavljajo možnost za druženje in vzpostavljanje stikov, ki jih drugače ne bi vzpostavili.

- Stari ljudje so v medgeneracijskem centru tudi v vlogi mentorjev, kar pomeni, da niso zgolj pasivni prejemniki pomoči, temveč imajo aktivno vlogo v družbi.
- Medgeneracijski center zagotavlja sodelovanje z drugimi institucijami, kar pripomore k večji vključenosti različnih skupin uporabnikov.
- Aktivnosti v medgeneracijskem centru povezujejo uporabnike, ki imajo sicer različne interese, in omogočajo spoznavanje širokega kroga ljudi, kar aktivno pripomore k izboljševanju socialne vključenosti.
- Z obiskovanjem aktivnosti v Koroškem medgeneracijskem centru se manjša občutek osamljenosti, saj jim medgeneracijski center z rednim izvajanjem aktivnosti nudi prostor za srečevanje z drugimi ljudmi, druženje, povezovanje in učenje.
- Ključnega pomena za medgeneracijsko povezovanje predstavlja sodelovanje z vrtci, osnovnimi in srednjimi šolami, ki se nekaterih aktivnosti udeležujejo v sklopu učnih aktivnosti.

7 Predlogi

- Zaposlenim in prostovoljcem v Koroškem medgeneracijskem centru predlagam organizacijo več aktivnosti, ki spodbujajo medgeneracijsko povezovanje, na primer delavnice, kjer mlajši pomagajo starim ljudem pri uporabi digitalnih tehnologij, skupne ustvarjalne dejavnosti, pogovorne skupine.
- Zaposlenim in prostovoljcem v Koroškem medgeneracijskem centru predlagam prilagoditev časovnega razporeda aktivnosti za večjo vključenost mlajše in srednje generacije, še posebej v popoldanskem času ali med konci tedna. Vodstvu predlagam tudi vzpostavitev večernih pogovornih skupin, ki bi bile namenjene predvsem srednji generaciji.
- Zaposlenim in prostovoljcem v Koroškem medgeneracijskem centru predlagam organizacijo več aktivnosti, namenjenih mlajšim uporabnikom, da se jim vzbudi zanimanje za obiskovanje Koroškega medgeneracijskega centra tudi izven šolskih dejavnosti. Poleg tega predlagam, da zaposleni ali prostovoljci v šolah in vrtcih predstavijo aktivnosti medgeneracijskega centra.
- V sodelovanju z občino predlagam uvedbo brezplačnega prevoza za prostovoljce Koroškega medgeneracijskega centra, kar bi prispevalo k boljši dostopnosti centra za vse uporabnike.
- Zaposlenim in prostovoljcem v Koroškem medgeneracijskem centru predlagam organizacijo aktivnosti in oblik podpore za manj vključene posameznike (obiskovanje na domu, manjše skupine z osebnim pristopom). Pri tem bi bilo smiselno, da bi vodstvo Koroškega medgeneracijskega centra pridobilo prostovoljce, ki bi bili pripravljeni obiskovati stare ljudi na domu, ter se povežalo s centrom za socialno delo in občino.
- Predlagam, da zaposleni v Koroškem medgeneracijskem centru organizirajo mesečna evalvacijska srečanja uporabnikov, prostovoljcev in zaposlenih, ki bi vsem sodelujočim nudila možnost za izmenjavo mnenj in morebitne predloge za izboljšave.
- Predlagam, da se vodstvo Koroškega medgeneracijskega centra v sodelovanju s centrom za socialno delo dogovori za organizacijo predavanj, usmerjenih v skrb za stare ljudi, na primer svetovalnico za posameznike, ki se soočajo s skrbjo za stare ljudi v družini, vodi jih lahko socialni delavec, ki deluje na tem področju.
- Predlagam redno prisotnost socialnega delavca v Koroškem medgeneracijskem centru (ob določenih dnevih). Tako bi se omogočila bolj celostna obravnava potreb uporabnikov, saj bi lažje prepoznavali individualne stiske, zagotavljali podporo posameznikom in krepili povezovanje z zunanjimi službami. Predlagam dogovor s centrom za socialno delo.

- Predlagam, da vodstvo Koroškega medgeneracijska centra uvede osnovno uvajanje za prostovoljce, kjer bi jim socialni delavci predajali znanje za delo z različnimi generacijami in jih tako strokovno usposabljali (v sodelovanju s centrom za socialno delo in občino).

8 Literatura

Banjac, M. (2020). *Uvod v kvalitativne metode zbiranja podatkov: opazovanje, intervju in fokusna skupina*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, Založba FDV.

Berčan, M., & Ovsenik, M. (2019). Intergenerational learning: A cornerstone of quality aging. *Social Research*, 9(2), 67–71.

Biniok, P., Menke, I., & Selke, S. (2016). Social inclusion of elderly people in rural areas by social and technological mechanisms. *Ageing and technology: Perspectives from the social sciences*, 93–118.

Bond, J., & Corner, L. (2004). *Quality life and older people*. London: Open University Press.

Drury, L., Abrams, D., & Swift, H. J. (2017). *Making intergenerational connections: What are they, why do they matter and how to make more of them*. London: Age UK.

Fakoya, O. A., McCorry, N. K., & Donnelly, M. (2020). Loneliness and social isolation interventions for older adults: a scoping review of reviews. *BMC public health*, 20(1), 1–14.

Fernandez-Ballesteros, R. (2011). Positive ageing: Objective, subjective, and combined outcomes. *E-Journal of Applied Psychology*, 7(1), 22–30.

Gualano, M. R., Voglino, G., Bert, F., Thomas, R., Camussi, E., & Siliquini, R. (2018). The impact of intergenerational programs on children and older adults: A review. *International psychogeriatrics*, 30(4), 451–468.

Hadner, M., & Lorber, L. (2020). Srebrna ekonomija in aktivno staranje prebivalstva v ruralnem območju Podravske regije. *Podravina: časopis za geografska i povijesna multidisciplinarna istraživanja*, 19(38), 144–160.

Hlebec, V., Hrast, M. F., Kump, S., Jelenc-Krašovec, S., Pahor, M., & Domajnko, B. (2012). *Medgeneracijska solidarnost v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Hozjan, T. (2010). Aktualne dejavnosti na področju medgeneracijskega sodelovanja v Sloveniji. *Andragoška spoznanja*, 16(4), 45–52.

Inštitut Antona Trstenjaka. (b.d.). Pridobljeno 29. 5. 2025 s <https://www.inst-antonatrstenjaka.si/institut/predstavitev.html>

Kam, P. K. (2023). Empowerment in old age: A ladder of user participation in social services for older people. *Journal of Social Work*, 23(4), 677–691.

Koroški medgeneracijski center. (b.d.). Predstavitev centra. Pridobljeno 24. 4. 2025 s <https://www.kmc-ravne.si/predstavitev-centra/>

Macuh, B. (2019). *Medgeneracijsko sodelovanje: potreba in zahteva časa*. Maribor: Kulturni center.

Mali, J. (2010). Social work in the development of institutional care for older people in Slovenia: Razvoj socialnega dela v slovenskih domovih za stare ljudi. *European journal of social work*, 13(4), 545–559.

Mali, J. (2013). Socialno delo s starimi ljudmi kot specializacija stroke. *Socialno delo*, 52(1), 57–67.

Mali, J. (2014). The role of social work in the epoch of intergenerational solidarity in society. *Revija za socialnu politiku*, 21(2), 111–131.

Mali, J. (2019). The method of personal planning and the implementation of services in social work with older people. *Ljetopis socijalnog rada*, 26(1), 61–80.

Mali, J. (2022). Pregled in analiza aktualnih konceptov socialnega dela z ljudmi z demenco. *Socialno delo*, 61(2–3), 129–146.

Mali, J., & Grebenc, V. (2021). *Strategije raziskovanja in razvoja dolgotrajne oskrbe starih ljudi v skupnosti*. Ljubljana: Univerzitetna založba.

MDDSZ – Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (2006): Strategija varstva starejših do leta 2010 – Solidarnost, sožitje in kakovostno staranje prebivalstva. Pridobljeno 29. 5. 2025 s <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MSP/Direktorat-za-starejse-in-deinstitucionalizacijo/strategije/Strategija-varstva-starejsih-2006.pdf>

Mesec B. (1998). *Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

Mesec, B., & Žiberna, T. R. (2023). *Kvalitativno raziskovanje v teoriji in praksi*. Ljubljana: Inštitut za razvojne in strateške analize.

Milne, A., Sullivan, M. P., Tanner, D., Richards, S., Ray, M., Lloyd, L., Beech, C. and Phillips, J. (2014). *Social Work with Older People: A Vision for the Future*. London: The College of Social Work.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (2017). *Strategija dolgožive družbe*. Pridobljeno 29. 5. 2025 s https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/kratke_analize/Strategija_dolgozive_druzbe/Strategija_dolgozive_druzbe.pdf

Ramovš, J. (2003). *Kakovostna starost: socialna gerontologija in gerantogogika*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.

Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 (ReNPSV13–20) (2013) Ur. L. RS, št. 39/2013.

Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2022–2030 (ReNPSV22–30) (2022) Ur. L. RS, št. 49/2022.

Rupert, J. (2013). *Prostovoljstvo v svetovalni dejavnosti v izobraževanju odraslih – strokovna monografija*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

Schirmer, W., & Michailakis, D. (2018). Inclusion/exclusion as the missing link. A Luhmannian analysis of loneliness among older people. *Systems Research and Behavioral Science*, 35(1), 76–89.

Tiittanen, U., & Turjamaa, R. (2022). Social Inclusion and Communitarity of Volunteering: A Focus Group Study of Older People's Experiences. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(9), 5141.

9 Priloge

9.1 Smernice za izvedbo fokusne skupine in intervjuja

Vloga prostovoljcev in zaposlenih pri izvajanju aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra

- Kakšna je vloga zaposlenih in prostovoljcev pri izvajanju aktivnosti in katera dela opravljajo?
- Kako vam zaposleni in prostovoljci pomagajo pri vključevanju v aktivnosti?
- Kako vam njihova pomoč olajša sodelovanje v centru?
- Kaj vam je pri njihovem delu najbolj všeč?
- Kako se zaposleni in prostovoljci odzovejo, če kdo potrebuje pomoč ali podporo?
- Kako zaposleni in prostovoljci spodbujajo druženje in povezovanje med uporabniki?
- Kako bi opisali njihov odnos do vas in drugih uporabnikov?
- Kako zaposleni in prostovoljci poskrbijo, da se vsak počuti dobrodošel pri aktivnostih?

Ocena vloge uporabnikov pri aktivnostih in njihova vključenost v odločanje

- Kako se odločate v katere aktivnosti se vključujete?
- Katerih aktivnosti se najpogosteje udeležujete?
- Katera področja se vam zdijo dovolj zastopana pri aktivnostih in katerih bi si želeli še več?
- Kako pogosto lahko izrazite svoje želje glede aktivnosti?
- Kako poteka pogovor o predlogih za nove aktivnosti?
- Kako zaposleni in prostovoljci upoštevajo vaše predloge za izboljšave?
- Kako bi se lahko vaša vloga pri oblikovanju in izvajanju aktivnosti še okrepila?
- Kakšen bi bil po vašem mnenju najboljši način za večjo vključenost uporabnikov pri načrtovanju aktivnosti?

Dostopnost aktivnosti glede na potrebe uporabnikov

- Kako ste izvedeli za Koroški medgeneracijski center?
- Kaj vam je pri aktivnostih najbolj všeč?
- Kako aktivnosti, ki jih obiskujete, vplivajo na vaše vsakdanje življenje?
- Kako bi ocenili dostopnost aktivnosti?
- Kako ste zadovoljni s časovno razporeditvijo aktivnosti?
- Na katere ovire naletite pri obiskovanju aktivnosti (prevoz, časovna ustreznost)?
- Kako so razporejene aktivnosti, se odvijajo tudi med vikendom, prazniki?
- Kako bi opisali prostor in vzdušje v centru? Se tam počutite udobno?
- Kako enostavno je za nove obiskovalce, da se vključijo v aktivnosti?
- Kaj bi spremenili, da bi aktivnosti še bolj ustrezali vašim željam in potrebam?
- Ste vključeni tudi v druge aktivnosti, ki potekajo v vašem lokalnem okolju (društvo upokojencev...)?

- Kako bi medgeneracijski center približali tudi tistim, ki ga ne obiskujejo?

Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja

- Kako se počutite, ko sodelujete z mlajšimi generacijami in kaj vam je pri tem najbolj všeč?
- Kako vam mlajši pomagajo, kadar skupaj sodelujete v aktivnostih?
- Kako vi mladim pomagata v aktivnostih?
- Kako bi opisali vzdušje, kadar so v centru prisotni ljudje različnih starosti?
- Kaj vas najbolj motivira, da sodelujete v aktivnostih, kjer se družijo starejši in mlajši?
- Ste zaradi obiska centra vzpostavili nova prijateljstva ali pogosteje komunicirate z drugimi ljudmi?
- Kako pogosto se družite z ljudmi, ki ste jih spoznali v centru, tudi zunaj centra?
- Kako vam aktivnosti pomagajo pri druženju in ohranjanju stikov z drugimi?
- Kako to, da obiskujete center vpliva na vaše vsakdanje življenje?

Dostopnost in vključenost različnih generacij v svoje aktivnosti

- Kako Koroški medgeneracijski center prispeva k temu, da se različne generacije med seboj povezujejo?
- Kako so aktivnosti v centru prilagojene vsem generacijam? Prosim predstavite konkreten primer!
- Kako pogosto, ob katerih priložnostih srečujete ljudi različnih starosti v centru?
- Kako različne generacije sodelujete v skupnih aktivnostih?
- Kako pogosto sodelujete v aktivnostih, kjer so vključene različne generacije?

9.2 Transkript fokusne skupine

Kako ste izvedeli za Koroški medgeneracijski center?

A: Uh marija, 10 let sem že tu (A1).

B: Ja js tut, 11 leto teče (B1).

A: Mni je povedva Marjana, tsta ko je zdaj v Slovenj Gradcu v domu. Marjana Kamnik, ko je bla včasih vodja medgeneracijskega centra (A2). Kr ona je povedla individualno (A3).

Ali je mogoče katera izvedela tudi drugače, recimo prek medijev?

C: Ja, po televiziji je blo (C1).

A: Drugače mamo pa tut mi svojo revijo (A4).

Katerih aktivnosti pa se najpogosteje udeležujete, ter kako se sploh odločate na katero aktivnost boste hodile?

D: A lahko js začnem? Js hodim na rešilje, med ostalimi (D1). Če povem malo o tti tehniki, rešilje tehnika je poseben način vezenja, kjer so različni šivi in se izreže, pere, zlika. Kk pa to zgleda vam bomo pa pokazale pol, ko bomo šle tut v poseben prostor za to. Nas je približno okolo 10, ki hodimo (D2). Prišle smo pa tk, da smo mentorco nagovorle (D3), saj je ona največ znala (D4). Danc je ni tukaj, nagovorle smo jo, da naj ona nas to nauči (D5), in na tak način se je ta delavnica ustanovila (D6). In kaj pomeni rešilje, to je zelo fina tehnika šivanja (D7) in sicer za dekoracijo, pa tudi za praktične predmete, posteljnine, oblačila in drugo. Kk dolgo že delamo, mislim da že kr ene 5 ali 6 let traja (D7) in smo kr zadovoljne (D8).

B: 7 let že.

D: Ja, ampak se mormo najdit same, da poiščemo vzorce (D9), si pomagamo (D10), si med sabo svetujemo, če pride do problema, ko ne znaš več naprej (D11). Dvakrat smo že razstavljale na medgeneracijskem centru (D12), enkrat z ostalimi ročnimi deli, enkrat pa same. Torej, upamo da bomo še kar nekaj časa delale, da ne bomo obupale (D13). To je o tej tehniki, če vas pa še kaj zanima pa kr vprašite.

Okej, kaj pa še ostale aktivnosti, zdaj zbrale smo se po telovadbi, kako se je porodila ideja o tem, da bi začeli s telovadbo?

B: Telovadba je bila vključena že od samega začetka (B2). To je bil program v medgeneracijskem centru, ki je bil že vnaprej določen (B3), kakšni programi bodo. Potem so pa iskali prostovoljce (B4). Najprej je hodla fizioterapevtka doma starejših v Slovenj Gradcu (B5) in jo je vodla približno dve leti. Mela je predvsem terapevtske vaje. Potem je prišo en fant, za kratek čas (B6). On je imel aerobiko, ne take umirjene vaje, malo bolj dinamične, pol je bil malo presledek (B7), pa so dekleta oziroma članice medgeneracijskega centra so si zaželele, da telovadba vseeno še naprej poteka (B8). In so me zaspubli, da naj prevzamem js tole aktivnost (B9) in potem sem se vključla (B10) in sem od tistega časa še zdaj tule, kkr dolgo bo možno (B11). So izredno prizadevne (B12). Leta so taka, da ne morejo ne vem kakšnih grozних obremenitev prenest, predvsem poskrbimo za gibljivost, koordinacijo, ritem gibanja. V glavem za vse aktivnosti, ki v teh letih začenjajo upadat (B13).

Na kak način, oziroma pri katerih aktivnostih sodelujejo prostovoljci?

B: Ja naj bi vsi sodelujoči, ki prihajajo "od zunaj" bili prostovoljci (B14). Povsod pač ni mogoče, nekaj jih je verjetno treba plačat, js o tem ne bi razpravljala, ker nimam informacij. Tako da je pač tule predvsem na prostovoljni bazi (B15). So pa še druge aktivnosti, razna predavanja, potem mamo pogovorne skupine (B16), kot je omenila kolegica, rešilje, je tudi skupina analize, spominske vaje pa literarna čajanka, šivanje, pletenje, štrikanje, pevski zbor (B17). To bo pa kolegica malo povedla, ker je

bila začetnica, pri otvoritvi medgeneracijskega centra se je vključila v to dejavnost in organizirala skupino pevk (B18). Od začetka je bilo mišljeno kot ljubiteljsko petje, potem je pa prerastlo v .. bo pa mentorca povedla, ko ve več o tem.

E: Mislím, da sma midvi sodelovale že pred ustanovitvijo medgeneracijskega centra, saj si ti tut hodila na sestanke (E1).

B: Js sm dobla aprila od predsednice medgeneracijskega centra povabilo (B19). Od tistega časa sem vedla, da se bo tu neki dogajalo (B20) in da se lahko prostovoljci, ki smo pripravljeni, vključimo v dejavnosti, ki se bodo tukaj odvijale (B21)

E: No mene je pa gospa magistra Marjana Kamnik prosila že v času priprav, če bi sodelovala (E2). Ker js igram harmoniko ane in potem smo se konec maja začeli srečevati (E3). Takrat je bilo srečevanje, ne samo članice medgeneracijskega centra, ampak so prihajale tudi stanovalke iz doma starostnikov in pa prostovoljka iz doma starostnikov, tut v Slovenj Gradcu (E4). Tako da so nam pomagale to zagnat (E5), prvi dve delavnici je vodila gospa Marjana Kamnik in pa gospa stanovalka. Potem sem pa js prvega junija prevzela to vodenje (E6) in smo se v začetku sestajali enkrat tedensko (E7). Po nekaj tednih smo se potem dogovorile tudi kako se bomo imenovala (E8) in smo se odločile za Koroški mix, ker smo bile tako različne članice (E9).

C: En moški je bil zavravn, zato tut (C2).

E: Ja res, moški je bil zraven, ki ga zdaj ni več. Pol js sem vodila tam do leta 2016. Js moram povedat, da sem bila zelo obremenjena (E10), ker sem mogla nosit 120 basno harmoniko od doma. Najprej 20 stopnic do izhoda, potem pa še sem čez cesto pa spet sem gor (E11), nevem koliko stopnic je. Tako da je bilo zame to obremenjujoče in nisem zdržala (E12). Pa še nekaj, tako vodenje skupine.. je bilo treba doma tudi veliko časa porabit za vadenje inštrumenta (E13). Zdaj, gospe, ki pojejo v Koroškem mixu, vedo, koliko časa traja, da se eno pesmico naučiš (E14), pa da jo potem po nekaj časa tudi pozabiš. In meni je šlo ogromno časa, zato sem potem pustila (E15). Nisem zmogla, ker sem imela doma še druge obveznosti (E16). Morem pa rečt, da smo se v začetku zelo fajn imele (E17), tiste k ste ble od začetka ne. Js sm si tut tko predstavljala, ampak kr naenkrat se je pa to začelo. Saj če bi se kr tko srečevale ne bi bil problem, ampak smo tam nastopale in tam nastopale (E18) in za tistega, ki vodi tako skupino je to velka odgovornost in jaz nisem "pevovodja" (E19). Tko da, kr velik, ne vem kolk je blo, v pol leta je blo več kot 10 nastopov na različnih lokacijah (E20), ne. Zdej potem kasnej, za mano so prišli še drugi mentorji (E21), no zdaj pa že nekaj let vodi Koroški mix pa glasbenica (E22), šolana glasbenica. Ker men se je zdelo, da me če predstavljamo medgeneracijski center, ne moremo okrog hodit pa tko pet kot da bi v gostilni zapele, ampak da je treba en nivo ustvarit ane (E23). In tega pa js nisem mogla, ker nisem izobražena v tej smeri (E24).

F: Samo je blo pa zelo veselo, pa lušno, pa velik smeha (F1).

Našteli ste mi veliko aktivnosti na različnih področjih, pa me zanima, če se vam zdi, da so tudi vaše želje, torej aktivnosti, ki bi jih želele obiskovati, teme, o katerih bi se pogovarjali, če so tut upoštewane oziroma na kak način lahko izrazite svoje mnenje?

E: Pred leti je bila narejena anketa (E25), vem, da smo anketo izpolnjevale, pa so bili možni tudi predlogi (E26).

F: Ja, predloge so zbirali (F2).

E: Jaz vem, da sem takrat predlagala samopomočne skupine, potem sem predlagala tut ples (E27), ker to se zde izvajajo (E28), tako da možnosti je, za predloge in za pripombe (E29).

S kom pa to po navadi komunicirate, s kom se pogovarjate o tem?

F: Zaposlenim povemo ponavadi (F3) ja, pa pol naprej predajo (F4).

D: Js bi še to povedva ane, ko nobena druga noče. Šivanja gobelina, to je ena najbolj obširna delavnica, poteka največ ur (D15). Mislim da, ko smo vprašale tisto mizo (jasnovidna miza), nam je miza povedla, da bomo 30 let delali. Nismo šteje, ampak upam da bomo prej dokončale. Zdaj zaenkrat še niti ne vemo kje bo visel, ko bo narjen. V glavnem, vlko dela je vložena (D16). Mi pa tut rade hodimo, ker se malo sčvekamo vn (D17) po domače povedano. Torej, kaj več pa ne bom rekla.

G: Js bi pa sam povedva še za literarno čajanko (G1). Dobivamo se na 14 dni, si izmenjujemo knjige, beremo poezijo (G2), tut se vključujemo v proslave v okviru občine, če nas kam povabijo (G3). Tut kake goste povabimo, pisatelje (G4), na izlet gremo (G5). Tk da je tut kultura zastopana (G6). Hodimo v dom starejših na Javorniku, pa jim beremo (G7).

Bi rekli torej da se vključujete tudi v druga društva, oziroma z njimi sodelujete? Recimo ne vem, društvo upokojencev ali druga?

G: Ja no, se tut vključujemo v druga društva (G7).

D: Ja pa tut se kere (D17).

G: Za Prešernov dan smo nastopale v društvu upokojencev (G8).

D: Ja bol posamezniki (D18).

C: Če si član tu ali tam, pa lahko greš kamorkoli hočeš, ni ovir (C2).

Se v centru srečujete z različnimi generacijami, pridejo v center tudi mlajši, recimo iz osnovnih šol, vrtca, srednje šole?

H: Js mam učno pomoč, ker sm bva učiteljica (H1). Na začetku nisem bla mentorca, zde sm pa prevzela to. (H2) Ja, pridejo učenci, tudi iz srednje šole mamo prostovoljce (H3), iz zdravstvene šole Slovenj

Gradec pa iz Gimnazije (H4). Drugač pa pridejo učenci, js mam zdej trenutno dva (H5) mela sm pa že ogromno učencev (H6). Je pa res, da medgeneracijsko, srednja šola, osnovna, pa js tu v centru (H7), pa še med temi, ki so ble v srednji šoli, so se med sabo tut organizirale, so mele pomoč učencem (H8), ane js sm bol bla koordinator (H9). No zdaj je malo manj tega. Zdaj pa mamo tut za slovenski jezik ane, drugače pa pridejo. Js mam dva, ki prideta redno, vsak teden eno uro (H10).. vsak zase, pa mamo najprej naloge, pa se učijo, pol pa še malo igre (H11), tk da je prijetno druženje (H12), da js vem kaj je z mladimi v šoli, da imam stike z njimi (H13).

D: Pa tut nemščino smo mele že ane (D19).

B: No vrtec prihaja tudi občasno, na telovadbo (B21). Da hkrati z nami tudi otroci z vrtca telovadijo z nami in se povežemo (B22).

E: No pa od začetka so tut iz vrtca prihajali otroci na Koroški mix, na pevski zbor (E30), so skupaj z nami peli (E31). Enkrat je tudi radio Ljubljana snemal oddajo, takrat smo skupaj z njimi nastopale (E32), se spomnite? Ja z vrtci so povezave, tut na druge skupine prihajajo, tudi na šivanje, kuhanje (E33).

D: Določene dneve gremo tudi mi v vrtec (D20). Literarna čajanka gre tudi v osnovno šolo, tk da je velik povezovanja z vrtci in šolami (D21).

Torej imate tudi občutek da se družite z mlajšimi v centru?

B: Ja vlko (B23), ker tut pridejo sem se učit kuhat (B24). To pa srednja šola (B25). To pa ni vrtec ampak srednja šola. Tk da vrtec se vključuje v drugačni obliki, srednješolci pa spet v drugačni (B26), ker so bolj sposobni obvladovat druge dejavnosti (B27).

Veliko tudi sodelujete na raznih prireditvah, ki potekajo na Koroškem. Se vam zdi da s tem predstavljate center tudi drugim, ki v sam center drugače niso vključeni?

B: Redno predstavljamo, sploh pa ob kakšnih praznikih (B28), s stojnicami z različnimi izdelki (B29) in tudi ponudbo čaja in krofov.

D: Tudi raznega peciva.

B: Ja, raznega peciva, ki ga tule v medgeneracijskem centru prostovoljke pripravijo. Pa izdelke, ki jih delamo na delavnicah (B30).

E: Pa tut v parku sodelujemo, ko so kakšne igre pa karkoli (B30), pa kakšne razstave nardimo (B31).

Kako to, da obiskujete center vpliva na vaše vsakdanje življenje? Vam to vzame veliko časa, ali vam to predstavlja sprostitev ali bolj obveznost?

C: Obiskovanje centra mi predstavlja sprostitev, pogovor, druženje (C3).

H: Naučimo se tudi kakšno novo znanje (H14), ki ga potem lahko tudi posredujemo (H15).

B: Koroški mix je nastopal tudi izven meja, v Celovcu smo bli (B32), v centru Ljubljane, tk da smo tudi tam predstavili svoje pesmi. (B33)

E: Pa v Parlamentu smo bli, pa pri Prešernovem spomeniku in Cankarjevem domu.

C: Prostovoljke dobite tudi priznanja a ne?

H: Ja, prostovoljke dobimo tudi priznanja (H16), ne vem na kolko let ampak, ne vem, prostovoljke smo ble pri predsednici države (H17), smo ble naj prostovoljke in smo dobile nagrado v republiki (H18). Smo kr dejavne no (H19), lahko rečemo da smo zelo aktivne (H20). Js recimo vodim to učno pomoč, ampak sem še pri rešeljju, pri barvanju (H21).. Pri telovadbi sem včasih bla, zdaj nism več ker mi časovno ne gre, mam še druge dejavnosti (H22). Ampak radi hodimo (H23), zato da se družimo pa kaj novega naučimo (H24), saj imamo še to radovednost otrok v sebi (H25).

B: A so analize vključene, lahko še o tem kaj povem. Analize so tut ena skupina, kjer so različne teme pogovorov, psihološke al kakršnekoli teme (B34).

C: Zelo raznorazne teme (C4).

H: Veseli smo pa tut predavanj, ko pridejo drugi predavat (H26). Takrat je odprto za vse, na predavanja ne pridemo samo mi, ampak je odprto za vse ostale (H27). Sam morm rečt da tu ljudje kr premalo izkoriščajo (H28), ampak res kaj novega zveš (H29). Js šekr velik hodim, ker sm tu blizu (H30). Ampak vidim pa da je še premalo tu vključenih drugih (H31), pa bi mogoče.. Sam ne vem, zakaj se ljudje neradi vključujejo (H32), kk nardit da bi blo še več skupin (H33). Je treba kaj naredit (H34).

F: Blagovne menjave tut mate ane, ob sobotah (F5)?

C: Ja seveda, ob sobotah pa še tisto.

B: Pa klepet ob kavi, sproščen (B35). Res je veliko dejavnosti (B36).

C: Ene so bol živahne, druge mal manj (C5). Jih neki cajta ni, pol pa so spet (C6), odvisno od nas tut (C7).

F: Vzdušje tule je pa pri vseh aktivnostih fajno ane, vredu vzdušje (F6).

H: Vsak najde nekaj, ker je za različne, od šivanja do vsega (H35).

C: Če ne ne bi hodli ane.

Kaj pa recimo tisti, ki živijo nekoliko dlje od medgeneracijskega centra, ki leži v samem centru Raven, kako pa je z dostopnostjo, sploh glede prevoza?

F: Tut pridejo ja, majo svoj prevoz (F7).

D: Hodijo iz Slovenj Gradca, iz Dravograda, iz Pameč (D22), na šivanje recimo.

B: K telovadbi pa tudi Dravograd, Šentjanž, Pameče. Prej jih je še več hodlo, zdaj pa ko so se začele aktivnosti pojavljat tudi v samem kraju, so pa tisti postopoma odšli in se udeležujejo aktivnosti v svojem kraju (B37).

E: Res pride do tega, da ti medgeneracijski center pokaže tudi nove stvari, za katere prej sploh nisi vedo (E34), pa zdaj lahko greš še tut kam drugam, spoznaš kaj drugega (E35).

9.3 Transkript intervjuja

Kakšna je vloga prostovoljcev in zaposlenih?

I: Prostovoljci vodijo aktivnosti (I1), pokažejo, če kaj ne znaš (I2). Pač prostovoljci si sami izberejo vzorce al pa se sami odločajo, ka bojo učili (I3), vprašajo tut uporabnike, ka bi radi delali (I4). Zaposleni pa delajo koledar aktivnosti (I5), se usklajujejo s prostovoljci (I6), pa se dogovarjajo (I7).

Kako pa zaposleni in prostovoljci spodbujajo druženje in povezovanje med uporabniki?

I: Ja po končani aktivnosti omogočijo druženje ob kavici (I8), al pa med samo aktivnostjo skuhajo kafe. Vedno pa pomagajo pri aktivnostih z nasveti in prijaznostjo (I9). V glavnem, vedno poskrbijo, da se počutimo sprejete (I10). Najbolj mi je pa všeč, da so vedno pripravljene z nami deliti svoje znanje (I11), pa da so res vedno pripravljene priskočiti na pomoč (I12).

Kako se odločate, na podlagi česa, katerih aktivnosti se boste udeležili?

I: Ja pač na podlagi prostega časa (I13) pa veš, če znaš kaj fajn delat, da greš tja (I14). Recimo k zboru lahko greš če maš posluh, če znaš šivat, da veš osnove pa to, pa kere so ti zanimive (I15). Js hodim k telovadbi, že zarad tega da skrbim za zdravje (I16), pa miselne delavnice, da si krepim spomin (I17).

I: Dovolj zastopane se mi zdijo pogovorne skupine, telovadba, pa miselne delavnice. Več bi jih pa lahko blo pri pletenju, likovni skupini, pa skupini dčve.

I: Lahko bi bva še več kaka predavanja še za druge, ki niso vključeni v center. (I18).

Kako pogosto pa lahko izrazite svoje želje glede aktivnosti?

I: Ja kr pogosto no (I19), lahko povemo, ka bi hotle met (I20), pa pol predajo naprej pa se uskladijo (I21), glede na to a majo čas za izvedbo al pa da dobijo prostovoljce (I22). Mislim, da dovolj upoštevajo (I23). Pač pri nastajanju koledarja aktivnosti za vsak mesec, lahk vsakič podam svoje mnenje (I24). Vedno so pripravljene prisluhnit našim željam (I25), in, če je možno, to pol uvrstijo na koledar (I26).

Kako pa ste izvedeli za Koroški medgeneracijski center?

I: Preko znanke, je priporočila moji mami, da bi js začela hodit na center (I27). Pol sm vidva pa tut na Facebooku (I28) pa Koroških novicah (I29).

Kako ste zadovoljni s časovno razporeditvijo aktivnosti?

I: Ja mn se zdi da je fajn urejeno (I30), recimo tste ko majo več aktivnosti je fajn razporejeno da se ne prekrivajo med sabo, da lahko hodijo na več aktivnosti hkrati (I31). So pa ene aktivnosti tut med vikendi (I32), recimo sobotna blagovna menjava (I33), praznikih pa ne vem, nedelje ne (I34), edino če je ne vem kulturni praznik, al pa festival Solzice.

I: Pa najbolj všeč mi je pri aktivnostih druženje (I35) pol pa pripomore še to, da se prostovoljci in zaposleni res fejest trudijo (I36), nam pomagajo (I37) pa so pripravljene nas naučit nove stvari (I38).

Kako vam aktivnosti in obiskovanje medgeneracijskega centra pomagajo pri druženju in ohranjanju stikov?

I: Ja fajn je ko se lahko pogovarjaš (I39), pa družiš (I40), pa kaj novega zveš, se kaj novega naučiš (I41). Premaga tut pregnati osamljenost (I42).

I: S tem ko hodim v medgeneracijski center, se mi zdi, da se bol pozitivno počutim (I43). Nimam pol občutka da bi bva kda osamljena (I44), pa je fajn, da se lahk res pogosto udeležujem aktivnosti (I45). Sicer bi mogoče se še več, sam mam tut še druge stvari, skrbim tut za svojega očeta, pa mi to vzame kr vlko cajta, drugač bi verjetno še več hodva v medgeneracijski center. Pa odkar hodim se mi zdi da sm spoznava vlko novih ljudi (I46), ko jih drugače nikol ne bi. Pa tut če sm jih poznala na videz že od prej, se drugač verjetno nikol ne bi začele pogovarjat pa družiti. Zato je fajn medgeneracijski center, da združuje tut ljudi, ki majo drugačne interese, pa se tam pol najdejo (I47).

Kaj pa povezovanje z drugimi generacijami?

I: Pa če je že medgeneracijski center ane, maš tut veliko aktivnosti, kjer se povezujejo različne generacije (I48). Recimo učna pomoč, tam vem da hodijo mlajši, pa da jih uporabnice učimo kuhat, al pa šivat. Se mi zdi res pomembno, da nismo sam mi starejši tam, ampak da pridejo mladi (I49), je čisto drugač občutek (I50). Je fajn zanimivo (I51), oni se učijo od nas (I52), mi pa smo rade v njihovi družbi (I53), pa da ane, se medgeneracijsko povezujemo. Js se res dobro počutim, ko mlajšim predam neko znanje (I54), pa da vidim da so pripravljene se učiti (I55), sprašujejo vprašanja (I56) pa tut nam pomagajo (I57).

I: Res se mi zdi, da odkar hodim v medgeneracijski center, se je izboljšavo moje družabno življenje (I58), pa posledično pol tut duševno zdravje (I59), kar je pa vlek plus ane, ko se tejk govori kejk so starejši osamljeni. Da ne res zapadeš v neko osamljenost (I60).

S čim bi se lahko še izboljšalo sodelovanje med različnimi generacijami?

I: Lahko bi bvo še več aktivnosti, ki bi ble namenjene prav temu povezovanju med generacijami (I61). Recimo da bi nam mladi večkrat pomagali glede računalnikov, ko se mi ne tejk spoznamo (I62). Al pa da bi se mogoč več pogovarjali o preteklosti, da bi mladi vidli kk se je včasih živelo, gledali stare razglednice al pa slike.

Ali se vam zdi da so aktivnosti prilagojene tako starejšim kot mlajšim?

I: Ja, se mi zdi da so aktivnosti zanimive za vse generacije (I63). Mogoč za nas starejše še najbolj, ane, že zarad tega, ko mi mam največ cajta, da lahko hodimo tekom dneva (I64). Zaj za mlajše, ko hodijo v šolo, bi že mogvo bit drgač organizirano, da bi lahko hodli (I65). Sam neki tk majo tut v okviru šole (I66). Al pa da jih iz vrtca prpelejo.

Kako pogosto pa se družite z ljudmi, ki ste jih spoznali v centru, tudi zunaj centra?

I: Z nekaterimi se redno družimo (I67), na primer v knjižnici, al pa v društvih diabetikov, na raznih dogodkih, ki se dogajajo v občini, se tam pol tut skup najdemo (I68).

Kako zaposleni in prostovoljci poskrbijo, da se vsak počuti dobrodošel pri aktivnostih?

I: Ja vsakega pozdravijo ko pride, mu razložijo karkoli pač vpraša (I69). Za nove obiskovalce je kr enostavno da se vključijo v aktivnosti (I70). Tja pridejo, pa vprašajo, pa jim povejo, če je še prosto mesto na aktivnosti, se lahk vključijo (I71), če ne pa se prijavijo, pa jih pol obvestijo če je kako prosto mesto (I72). Tk ko js sm se prijavla na miselne delavnice, je rekva da je polno, pol je pa rekva da lahk pridem. Če ne vem, kdo ne hodi več al pa kaj. Pa pol če je fraj pokličejo po telefonu, pa se lahko vključiš (I73).

Kako bi medgeneracijski center približali tudi tistim, ki ga ne obiskujejo?

I: Recimo da komu ko ga poznaš, lahko poveš, da je fajn (I74), pa da se lahko vključi (I75), mu poveš kake aktivnosti so (I76). Najlažje se mi zdi pač tk, po vezah (I77), da poveš tstemu ko ga poznaš (I78). Js sm kolegici rekva, da naj se vključi, ko je fajn (I79), naj mavo pogleda ka zna delat, pa da se tja vključi.

I: Če zaključim, res se mi zdi fajn, da pridejo v center ljudje različnih starosti (I80) al, ker se mi zdi, no mni osebno, da se počutim kr bol pomembno (I81), v smislu, da lahko tut js nekomu pomagam s svojim znanjem (I82). Tk da bi rekva, da obiskovanje centra pripomore k osebnostni rasti (I83). Res sm vesela, da so mi priporočli, naj začnem hodit v center (I84), ker je res ena taka pozitivna izkušnja (I85). Na stare lete smo pač večkrat rajš kr doma, ko je bolj preprosto (I86). No sicer sama sm tk šele šva v penzijo, tk da mi ni problem hodit, pa tut avto mam, da se lahko pelem.

9.4 Odprto kodiranje

KODIRANJE_FOKUSNA SKUPINA

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
A1	10 let sem že tu	10 let	Motivacija za nadaljnjo udeležbo	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
B1	11 leto teče	11 let	Motivacija za nadaljnjo udeležbo	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
A2	Mni je povedva Marjana, tsta ko je zdaj v Slovenj Gradcu v domu. Marjana Kamnik, ko je bla včasih vodja medgeneracijskega centra.	Vodja medgeneracijskega centra	Načini obveščanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij
A3	Kr ona je povedla individualno	Individualno	Način obveščanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij
C1	Po televiziji je blo	Televizija	Način obveščanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij
A4	Mamo pa tut mi svojo revijo	Revija	Način obveščanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij
D1	Js hodim na rešilje, med ostalimi	Rešilje	Raznolikost aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
D2	Nas je približno okolo 10, ki hodimo	10 udeleženk aktivnosti	Udeležba na aktivnostih	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
D3	Smo mentorco nagovorle	Izbor mentorjev	Vloga uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti
D4	Ona je največ znala	Znanje	Izbor izvajalcev aktivnosti	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
D5	Nagovorle smo jo, da naj ona nas to nauči	Podajanje predlogov o učenju mentorjem	Vloga uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
D6	Na tak način se je ta delavnica ustanovila.	Predlog uporabnikov o nastanku aktivnosti	Vloga uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti
D7	Kk dolgo že delamo, mislim da že kr ene 5 ali 6 let traja	Sodelovanje v aktivnosti 5 ali 6 let	Sodelovanje pri aktivnostih	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
D8	Smo kr zadovoljne	Zadovoljstvo	Ocena aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
D9	Se mormo najdit same, da poiščemo vzorce	Samoiniciativnost	Vloga uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti
D10	Si pomagamo	Medsebojna pomoč	Medosebni odnosi	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
D11	Si med sabo svetujemo, če pride do problema, ko ne znaš več naprej	Svetovanje	Medosebni odnosi	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
D12	Smo že razstavljale na medgeneracijskem centru	Razstava	Predstavljanje Koroškega medgeneracijskega centra	Dostopnost in vključenost različnih generacij
D13	Upamo da bomo še kar nekaj časa delale, da ne bomo obupale	Motivacija	Motivacija za nadaljnjo udeležbo	Socialna vključenost
B2	Telovadba je bila vključena že od samega začetka	Telovadba	Raznolikost aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
B3	To je bil program v medgeneracijskem centru, ki je bil že vnaprej določen	Vnaprej določene aktivnosti	Organizacija aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
B4	Potem so pa iskali prostovoljce	Iskanje prostovoljcev	Izbor izvajalcev aktivnosti	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
B5	Najprej je hodla fizioterapevtka doma starejših v Slovenj Gradcu	Vključevanje fizioterapevtke v telovadbo	Izbor izvajalcev aktivnosti	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
B6	Potem je prišlo en fant, za kratek čas.	Vključevanje prostovoljcev v izvajanje aktivnosti	Izbor izvajalcev aktivnosti	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
B7	Pol je bil malo presledek	Prekinitev aktivnosti	Organizacija aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
B8	Članice medgeneracijskega centra so si zaželele, da telovadba vseeno še naprej poteka.	Želja uporabnikov o nadaljevanju poteka telovadbe	Vključenost uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju programov
B9	In so me zasubli, da naj prevzamem js tole aktivnost	Prošnja mentorici za prevzem vodenja aktivnosti	Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
B10	Potem sem se vključla	Vključitev prostovoljcev v vodenje aktivnosti	Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
B11	In sem od tistega časa še zdaj tule, kkr dolgo bo možno	Dolgotrajno vodenje aktivnosti	Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
B12	So izredno prizadevne	Prizadevnost uporabnikov	Udeležba na aktivnostih	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
B13	Leta so taka, da ne morejo ne vem kakšnih groznih obremenitev prenest, predvsem poskrbimo za gibljivost, koordinacijo, ritem gibanja. V glavem za vse aktivnosti, ki v teh letih začenjajo upadat.	Prilagajanje aktivnosti starosti	Ocena aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
B14	Naj bi vsi sodelujoči, ki prihajajo "od zunaj" bili prostovoljci	Sodelovanje na bazi prostovoljstva	Izbor izvajalcev aktivnosti	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
B15	Tako da je pač tule predvsem na prostovoljni bazi.	Sodelovanje na bazi prostovoljstva	Izbor izvajalcev aktivnosti	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
B16	So pa še druge aktivnosti, razna predavanja, potem mam pogovorne skupine	Predavanja, pogovorne skupine	Raznolikost aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
B17	Je tudi skupina analize, spominske vaje pa literarna čajanka, šivanje, pletenje, štrikanje, pevski zbor	Skupina analize, spominske vaje, literarna čajanka, šivanje, pletenje, pevski zbor	Raznolikost aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
B18	To bo pa kolegica malo povedla, ker je bila začetnica, pri otvoritvi medgeneracijskega centra se je vključila v to dejavnost in organizirala skupino pevk.	Organizacija pevskega zbora s strani prostovoljke	Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
E1	Mislim, da sma midvi sodelovale že pred ustanovitvijo medgeneracijskega centra, saj si ti tut hodila na sestanke	Sodelovanje s prostovoljci pred ustanovitvijo medgeneracijskega centra	Razvoj Koroškega medgeneracijskega centra	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
B19	Js sm dobla aprila od predsednice medgeneracijskega centra povabilo	Povabilo k sodelovanju s strani vodje medgeneracijskega centra	Izbor izvajalcev aktivnosti	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
B20	Od tistega časa sem vedla, da se bo tu neki dogajalo	Obveščenost prostovoljcev o razvoju medgeneracijskega centra	Razvoj Koroškega medgeneracijskega centra	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
B21	Da se lahko prostovoljci, ki smo pripravljeni, vključimo v dejavnosti, ki se bodo tukaj odvijale	Vključitev prostovoljcev v aktivnosti	Razvoj Koroškega medgeneracijskega centra	Vloga prostovoljcev in zaposlenih

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
E2	Mene je pa gospa magistra Marjana Kamnik prosila že v času priprav, če bi sodelovala.	Povabilu k sodelovanju	Razvoj Koroškega medgeneracijskega centra	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
E3	Potem smo se konec maja začeli srečevati	Srečevanje	Razvoj Koroškega medgeneracijskega centra	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
E4	Takrat je bilo srečevanje, ne samo članice medgeneracijskega centra, ampak so prihajale tudi stanovalke iz doma starostnikov in pa prostovoljka iz doma starostnikov, tut v Slovenj Gradcu	Sodelovanje z uporabniki in zaposlenimi Koroškega doma starostnikov	Vključevanje uporabnikov v aktivnosti	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
E5	Tako da so nam pomagale to zagat	Pomoč pri razvoju aktivnosti	Vključevanje uporabnikov v aktivnosti	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
E6	Potem sem pa js prvega junija prevzela to vodenje	Prevzem vodenja aktivnosti	Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
E7	Smo se v začetku sestajali enkrat tedensko	Sestajanje enkrat tedensko	Pogostost sestajanja	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja in pomen pri socialni vključenosti starih ljudi
E8	Smo se potem dogovorile tudi kako se bomo imenovala	Dogovarjanje med uporabniki in prostovoljci o imenu pevskega zbora	Vključenost uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju programov
E9	Smo se odločile za Koroški mix, ker smo bile tako različne članice	Različne članice	Raznolikost skupin	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
E10	En moški je bil zravn, zato tut	Moški sodelujoči	Raznolikost skupin	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
E11	20 stopnic do izhoda, potem pa še sem čez cesto, pa spet sem gor	Stopnice	Dostopnost	Morebitne vrzeli in predlogi za izboljšanje

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
E12	Tako da je bilo zame to obremenjujoče in nisem zdržala	Obremenjenost	Dostopnost	Morebitne vrzeli in predlogi za izboljšanj
E13	Tako vodenje skupine.. je bilo treba doma tudi veliko časa porabit za vadenje inštrumenta	Veliko časa za pripravo vodenja aktivnosti	Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
E14	Gospe, ki pojejo v Koroškem mixu, vedo, koliko časa traja, da se eno pesmico naučiš	Dolgotrajno učenje pesmi	Sodelovanje pri aktivnostih	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
E15	Meni je šlo ogromno časa, zato sem potem pustila	Preveč porabljenega časa za vodenje aktivnosti	Časovna obremenitev	Morebitne vrzeli in predlogi za izboljšanje
E16	Nisem zmogla, ker sem imela doma še druge obveznosti	Izziv usklajevanja obveznosti	Časovna obremenitev	Morebitne vrzeli in predlogi za izboljšanje
E17	Smo se v začetku zelo fajn imele	Dobro se imeti	Ocena aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
E18	Saj če bi se kr tko srečevale ne bi bil problem, ampak smo tam nastopale in tam nastopale	Veliko nastopov	Časovna obremenitev	Morebitne vrzeli in predlogi za izboljšanje
E19	Za tistega, ki vodi tako skupino, je to velika odgovornost in jaz nisem "pevovodja"	Velika odgovornost prostovoljke	Obremenjenost prostovoljcev	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
E20	V pol leta je blo več kot 10 nastopov na različnih lokacijah	Usklajevanje nastopov	Obremenjenost prostovoljcev	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
E21	Za mano so prišli še drugi mentorji	Mentorstvo	Obremenjenost prostovoljcev	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
E22	Že nekaj let vodi Koroški mix pa glasbenica	Sodelovanje glasbenikov	Obremenjenost prostovoljcev	Vloga prostovoljcev in zaposlenih

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
E23	Če predstavljamo medgeneracijski center, ne moremo okrog hodit pa tko pet kot da bi v gostilni zapele, ampak da je treba en nivo ustvarit ane	Predstavljanje centra prek nastopov	Obremenjenost prostovoljcev	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
E24	In tega pa js nisem mogla, ker nisem izobražena v tej smeri	Izobraženost prostovoljcev	Obremenjenost prostovoljcev	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
F1	Je blo pa zelo veselo, pa lušno, pa velik smeha	Dobra volja na aktivnostih	Ocena aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
E25	Pred leti je bila narejena anketa	Anketa	Načini evalvacije	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju programov
E26	Vem, da smo anketo izpolnjevale, pa so bili možni tudi predlogi	Anketa	Načini evalvacije	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju programov
F2	Predloge so zbirali	Zbiranje predlogov	Načini evalvacije	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju programov
E27	Jaz vem, da sem takrat predlagala samopomočne skupine, potem sem predlagala tut ples	Predlog aktivnosti	Upoštevanje želj uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju programov
E28	To se zdej izvaja	Upoštevanje predlogov	Upoštevanje želj uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju programov

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
E29	Tako da možnosti je, za predloge in za pripombe	Možnosti za predloge in pripombe	Upoštevanje želj uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju programov
F3	Zaposlenim povemo ponavadi	Povedo zaposlenim	Upoštevanje želj uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju programov
F4	Pol naprej predajo	Predaja informacij	Upoštevanje želj uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju programov
D15	Šivanja gobelina, to je ena najbolj obširna delavnica, poteka največ ur	Velika obširnost aktivnosti	Ocena aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
D16	Vlko dela je vloženega	Vložen trud	Ocena aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
D17	Rade hodimo, ker se malo sčvekamo vn	Pogovarjanje na aktivnostih	Medosebni odnosi	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
G1	Js bi pa sam povedva še za literarno čajanko	Literarna čajanka	Raznolikost aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
G2	Dobivamo se na 14 dni, si izmenjujemo knjige, beremo poezijo	14 dni	Pogostost sestajanja	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
G3	Se vključujemo v proslave v okviru občine, če nas kam povabijo	Vključevanje v proslave v okviru občine	Vključevanje v druge aktivnosti v občini	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
G4	Tut kake goste povabimo, pisatelje	Povabilo različnih gostov	Oblike sodelovanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
G5	Na izlet gremo	Izlet	Oblike sodelovanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij
G6	Tk da je tut kultura zastopana	Kulturne vsebine	Raznolikost aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
G7	Hodimo v dom starejših na Javorniku	Center starejših KO-RA	Vključevanje v druge aktivnosti v občini	Dostopnost in vključenost različnih generacij
G8	Za Prešernov dan smo nastopale v društvu upokojencev	Društvo upokojencev	Vključevanje v druge aktivnosti v občini	Dostopnost in vključenost različnih generacij
C2	Če si član tu ali tam, pa lahko greš kamorkoli hočeš, ni ovir	Možnost udeleževanja drugih aktivnosti	Vključevanje v druge aktivnosti v občini	Dostopnost in vključenost različnih generacij
H1	Js mam učno pomoč, ker sm bva učiteljica	Učna pomoč	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
H2	Na začetku nisem bla mentorca, zdej sm pa prevzela to	Prevzem mentorstva učne pomoči	Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
H3	Tudi iz srednje šole mam prostovoljce	Prostovoljci iz srednje šole	Sodelovanje s srednjimi šolami	Dostopnost in vključenost različnih generacij
H4	Iz zdravstvene šole Slovenj Gradec pa iz Gimnazije	Zdravstvena šola Slovenj Gradec, gimnazija	Sodelovanje s srednjimi šolami	Dostopnost in vključenost različnih generacij
H5	Drugač pa pridejo učenci, js mam zdej trenutno dva	Prihod učencev na učno pomoč	Sodelovanje s srednjimi šolami	Dostopnost in vključenost različnih generacij
H6	Mela sm pa že ogromno učencev	Ogromno učencev	Sodelovanje s srednjimi šolami	Dostopnost in vključenost različnih generacij
H7	Medgeneracijsko, srednja šola, osnovna, pa js tu v centru	Medgeneracijsko povezovanje	Sodelovanje s srednjimi šolami	Dostopnost in vključenost različnih generacij
H8	Še med temi, ki so ble v srednji šoli, so se med sabo tut organizirale, so mele pomoč učencem	Samoorganizacija učencev	Sodelovanje s srednjimi šolami	Dostopnost in vključenost različnih generacij

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
H9	Js sm bol bla koordinator	Koordinacija	Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
H10	Js mam dva, ki prideta redno, vsak teden eno uro	Redni prihodi učencev vsak teden	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
H11	Vsak zase, pa mam najprej naloge, pa se učijo, pol pa še malo igre	Učenje in igra	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
H12	Je prijetno druženje	Prijetno druženje	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
H13	Da js vem kaj je z mladimi v šoli, da imam stike z njimi	Stiki z mladimi	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
D19	Tut nemščino smo mele	Nemščina	Raznolikost aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
D19	Tut nemščino smo mele	Nemščina	Raznolikost aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
B21	Vrtec prihaja tudi občasno, na telovadbo	Prihod vrta na telovadbo	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
B22	Da hkrati z nami tudi otroci z vrta telovadijo z nami in se povezujemo	Telovadba otrok iz vrta in uporabnikov	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
E30	No pa od začetka so tut iz vrta prihajali otroci na Koroški mix, na pevski zbor	Vključevanje otrok iz vrta v pevski zbor	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
E31	So skupaj z nami peli	Skupno petje	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
E32	Enkrat je tudi radio Ljubljana snemal oddajo, takrat smo skupaj z njimi nastopale	Javna predstavitev na Radiu Ljubljana	Predstavljanje Koroškega medgeneracijskega centra	Dostopnost in vključenost različnih generacij
E33	Ja z vrtci so povezave, tut na druge skupine prihajajo, tudi na šivanje, kuhanje	Vključevanje otrok iz vrtca v šivanje, kuhanje	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
D20	Določene dneve gremo tudi mi v vrtec	Obiskovanje vrtca uporabnic	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
D21	Literarna čajanka gre tudi v osnovno šolo, tk da je velik povezovanja z vrtci in šolami	Literarna čajanka v osnovni šoli	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
B23	Ja vlko	Občutek, da se družijo z mlajšimi v centru	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
B24	Ker tut pridejo sem se učit kuhat	Učenje kuhanja	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
B25	To pa srednja šola	Srednja šola	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
B26	Vrtec se vključuje v drugačni obliki, srednješolci pa spet v drugačni	Vključevanje različnih generacij v različne aktivnosti	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
B27	Ker so bolj sposobni obvladovat druge dejavnosti	Vključevanje različnih generacij v različne aktivnosti	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
B28	Redno predstavljamo, sploh pa ob kakšnih praznikih	Predstavljanje ob praznikih	Predstavljanje Koroškega medgeneracijskega centra	Dostopnost in vključenost različnih generacij
B29	S stojnicami z različnimi izdelki	Stojnice z izdelki	Predstavljanje Koroškega medgeneracijskega centra	Dostopnost in vključenost različnih generacij
B30	Pa izdelke, ki jih delamo na delavnica	Predstavitev izdelkov, narejenih pri aktivnostih	Predstavljanje Koroškega medgeneracijskega centra	Dostopnost in vključenost različnih generacij

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
B31	Kakšne razstave naredimo	Razstava	Predstavljanje Koroškega medgeneracijskega centra	Dostopnost in vključenost različnih generacij
C3	Obiskovanje centra mi predstavlja sprostitvev, pogovor, druženje	Sprostitvev, pogovor, druženje	Vtisi uporabnikov	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
H14	Naučimo se tudi kakšno novo znanje	Učenje	Vtisi uporabnikov	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
H15	Ga potem lahko tudi posredujemo	Predajanje znanja	Vtisi uporabnikov	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
B32	Koroški mix je nastopal tudi izven meja, v Celovcu smo bli	Celovec	Predstavljanje Koroškega medgeneracijskega centra	Dostopnost in vključenost različnih generacij
B33	V centru Ljubljane, tk da smo tudi tam predstavli svoje pesmi	Center Ljubljane	Predstavljanje Koroškega medgeneracijskega centra	Dostopnost in vključenost različnih generacij
H16	Ja, prostovoljke dobimo tudi priznanja	Priznanja	Prepoznavanje vloge prostovoljcev	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
H17	Prostovoljke smo ble pri predsednici države	Predsednica države	Prepoznavanje vloge prostovoljcev	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
H18	Smo ble naj prostovoljke in smo dobile nagrado v republiki	Nagrada v republiki	Prepoznavanje vloge prostovoljcev	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
H19	Smo kr dejavne no	Dejavnost uporabnikov	Sodelovanje pri aktivnostih	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
H20	Smo zelo aktivne	Aktivno udeleževanje	Sodelovanje pri aktivnostih	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
H21	Vodim to učno pomoč, ampak sem še pri rešiljeju, pri barvanju	Obiskovanje več aktivnosti	Sodelovanje pri aktivnostih	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
H22	Pri telovadbi sem včasih bla, zdaj nism več ker mi časovno ne gre, mam še druge dejavnosti	Organizacija časa	Sodelovanje pri aktivnostih	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
H23	Ampak radi hodimo	Veselje do obiskovanja aktivnosti	Sodelovanje pri aktivnostih	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
H24	Zato da se družimo, pa kaj novega naučimo	Učenje in druženje	Motivacija za nadaljnjo udeležbo	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja in pomen pri socialni vključenosti starih ljudi
H25	Imamo še to radovednost otrok v sebi	Radovednost	Motivacija za nadaljnjo udeležbo	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja in pomen pri socialni vključenosti starih ljudi
B34	Analize so tut ena skupina, kjer so različne teme pogovorov, psihološke al kakršnekoli teme	Pogovorna skupina	Raznolikost aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
C4	Zelo raznorazne teme	Raznorazne tematike	Raznolikost aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
H26	Veseli smo pa tut predavanj, ko pridejo drugi predavat	Predavanja	Raznolikost aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
H27	Takrat je odprto za vse, na predavanja ne pridemo samo mi, ampak je odprto za vse ostale	Odrpta predavanja	Oblike sodelovanja	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
H28	Sam morm rečt, da tu ljudje kr premalo izkoriščajo	Slaba izkoriščenost obiskovanja aktivnosti	Premajhna vključenost ostalih ljudi	Morebitne vrzeli in predlogi za izboljšanje

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
H29	Res kaj novega zveš	Pridobivanje znanja	Motivacija za nadaljnjo udeležbo	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
H30	Js šekr velik hodim, ker sm tu blizu	Bližina	Udeležba na aktivnostih	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
H31	Vidim pa da je še premalo tu vključenih drugih	Premajhna vključenost drugih ljudi poleg uporabnikov	Premajhna vključenost ostalih ljudi	Morebitne vrzeli in predlogi za izboljšanje
H32	Ne vem, zakaj se ljudje neradi vključujejo	Brez želje po vključevanju	Premajhna vključenost ostalih ljudi	Morebitne vrzeli in predlogi za izboljšanje
H33	Kk nardit da bi blo še več skupin	Več skupin na aktivnostih	Premajhna vključenost ostalih ljudi	Morebitne vrzeli in predlogi za izboljšanje
H34	Je treba kaj naredit	Pomislek kako izboljšati vključenost ostalih	Premajhna vključenost ostalih ljudi	Morebitne vrzeli in predlogi za izboljšanje
F5	Blagovne menjave tut mate ane, ob sobotah	Blagovne menjave	Raznolikost aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
B35	Pa klepet ob kavi, sproščen	Klepet ob kavi	Raznolikost aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
B36	Res je veliko dejavnosti	Veliko dejavnosti	Raznolikost aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
C5	Ene so bol živahne, druge mal manj	Živahnost	Raznolikost aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
C6	Jih neki cajta ni, pol pa so spet	Pogostost aktivnosti	Sooblikovanje aktivnosti	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
C7	Odvisno od nas tut	Odvisno od uporabnikov	Sooblikovanje aktivnosti	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti
F6	Vzdušje tule je pa pri vseh aktivnostih fajno ane, vredno vzdušje	Dobro vzdušje	Ocena aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
H35	Vsak najde nekaj, ker je za različne, od šivanja do vsega	Različne tematike aktivnosti za različne želje uporabnikov	Ocena aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
F7	Tut pridejo ja, majo svoj prevoz	Lasten prevoz	Regijska vključenost	Dostopnost in vključenost različnih generacij
D22	Hodijo iz Slovenj Gradca, iz Dravograda, iz Pameč	Slovenj Gradec, Dravograd, Pameče	Regijska vključenost	Dostopnost in vključenost različnih generacij
B37	Prej jih je še več hodlo, zdaj pa ko so se začele aktivnosti pojavljat tudi v samem kraju, so pa tisti postopoma odšli in se udeležujejo aktivnosti v svojem kraju	Pojav aktivnosti v drugih krajih na Koroškem	Regijska vključenost	Dostopnost in vključenost različnih generacij
E34	Res pride do tega, da ti medgeneracijski center pokaže tudi nove stvari, za katere prej sploh nisi vedo	Odkrivanje novih stvari in aktivnosti	Regijska vključenost	Dostopnost in vključenost različnih generacij
E35	Lahko greš še tut kam drugam, spoznaš kaj drugega	Možnosti za nove izkušnje	Regijska vključenost	Dostopnost in vključenost različnih generacij

KODIRANJE_INTERVJU

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
I1	Prostovoljci vodijo aktivnosti	Vodenje aktivnosti	Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
I2	Pokažejo, če kaj ne znaš	Vodenje uporabnikov skozi aktivnosti	Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
I3	Se sami odločajo, ka bojo učili	Samoodločanje o učenju	Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
I4	Vprašajo tut uporabnike, ka bi radi delali	Povpraševanje o željah uporabnikov	Sooblikovanje aktivnosti	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti
I5	Zaposleni pa delajo koledar aktivnosti	Koledar aktivnosti	Delo zaposlenih	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
I6	Se usklajujejo s prostovoljci	Usklajevanje s prostovoljci	Delo zaposlenih	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
I7	Se dogovarjajo	Dogovarjanje	Delo zaposlenih	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
I8	Po končani aktivnosti omogočijo druženje ob kavici	Druženje med uporabniki in zaposlenimi	Delo zaposlenih	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
I9	Vedno pa pomagajo pri aktivnostih z nasveti in prijaznostjo	Pomoč pri aktivnostih	Delo zaposlenih	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
I10	Vedno poskrbijo, da se počutimo sprejete	Občutek sprejetosti uporabnikov v medgeneracijskem centru	Delo zaposlenih	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
I11	So vedno pripravljene z nami deliti svoje znanje	Delitev znanja z uporabniki	Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
I12	So res vedno pripravljene priskočit na pomoč	Pomoč uporabnikom	Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
I13	Na podlagi prostega časa	Prosti čas	Udeležba na aktivnostih	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
I14	Pa veš, če znaš kaj fajn delat, da greš tja	Znanje kot motivacija za udeležbo na aktivnostih	Udeležba na aktivnostih	Ocena kakovosti in dostopnosti aktivnosti

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
I15	Pa kere so ti zanimive	Zanimivost aktivnosti	Udeležba na aktivnostih	Ocena kakovosti in dostopnosti aktivnosti
I16	Js hodim k telovadbi, že zaradi tega da skrbim za zdravje	Skrb za zdravje	Udeležba na aktivnostih	Ocena kakovosti in dostopnosti aktivnosti
I17	Pa miselne delavnice, da si krepim spomin	Krepitev spomina	Udeležba na aktivnostih	Ocena kakovosti in dostopnosti aktivnosti
I18	Lahko bi bva še več kaka predavanja še za druge, ki niso vključeni v center	Več predavanj	Premajhna vključenost ostalih ljudi	Morebitne vrzeli in predlogi za izboljšave
I19	Ja kr pogosto no	Pogosto izražanje želj	Vloga uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti
I20	Lahko povemo, ka bi hotle met	Izražanje želj uporabnikov	Vloga uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti
I21	Pa pol predajo naprej pa se uskladijo	Predajanje želj uporabnikov	Upoštevanje želj uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti
I22	Glede na to a majo čas za izvedbo al pa da dobijo prostovoljce	Odvisno od časovne izvedbe in izvajalcev aktivnosti	Upoštevanje želj uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti

Št. izjave	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
I23	Mislím, da dovolj upoštevajo	Dovolj upoštevajo želje uporabnikov	Upoštevanje želj uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti
I24	Pri nastajanju koledarja aktivnosti za vsak mesec, lahk vsakič podam svoje mnenje	Podajanje mnenja pri aktivnostih za vsak mesec	Sooblikovanje aktivnosti	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti
I25	Vedno so pripravljene prisluhnit našim željam	Vedno pripravljene prisluhniti željam	Upoštevanje želj uporabnikov	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti
I26	Če je možno, to pol uvrstijo na koledar	Uvrstitev predlogov na koledar aktivnosti	Sooblikovanje aktivnosti	Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti
I27	Preko znanke, je priporočila moji mami, da bi js začela hodit na center	Preko znanke	Načini obveščanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij
I28	Sm vidva pa tut na Facebooku	Facebook	Načini obveščanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij
I29	Pa Koroških novicah	Koroške novice	Načini obveščanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij
I30	Mn se zdi da je fajn urejeno	Dobro urejena razporeditev aktivnosti	Organizacija aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
I31	Recimo tste ko majo več aktivnosti je fajn razporejeno da se ne prekrivajo med sabo, da lahko hodijo na več aktivnosti hkrati	Brez prekrivanja aktivnosti	Organizacija aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
I32	So pa ene aktivnosti tut med vikendi	Nekatere aktivnosti med vikendom	Organizacija aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
I33	Recimo sobotna blagovna menjava	Sobotna blagovna menjava	Organizacija aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
I34	Nedelje ne	Ni aktivnosti ob nedeljah	Organizacija aktivnosti	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
I35	Najbolj všeč mi je pri aktivnostih druženje	Navdušenje nad druženjem pri aktivnostih	Vtisi uporabnikov	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja in pomen pri socialni vključenosti starih ljudi
I36	Pripomore še to, da se prostovoljci in zaposleni res fejsst trudijo	Pomen truda prostovoljcev in zaposlenih	Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
I37	Nam pomagajo	Pomoč uporabnikom prostovoljcev in zaposlenih	Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
I38	So pripravljeni nas naučit nove stvari	Pripravljenost za učenje novih stvari	Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje	Vloga prostovoljcev in zaposlenih
I39	Fajn je ko se lahko pogovarjaš	Pogovarjanje	Medosebni odnosi	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I40	Pa družiš	Druženje	Medosebni odnosi	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I41	Pa kaj novega zveš, se kaj novega naučiš	Učenje novih stvari	Motivacija za nadaljnjo udeležbo	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I42	Premaga tut pregnati osamljenost	Preganjanje osamljenosti	Vtisi uporabnikov	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I43	S tem ko hodim v medgeneracijski center, se mi zdi, da se bol pozitivno počutim	Pozitivno počutje ob obiskovanju medgeneracijskega centra	Vtisi uporabnikov	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I44	Nimam pol občutka da bi bva kda osamljena	Manjši občutek osamljenosti	Vtisi uporabnikov	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
I45	Pa je fajn, da se lahko res pogosto udeležujem aktivnosti	Pogosto udeleževanje aktivnosti	Pogostost sestajanja	Socialna vključenost
I46	Odkar hodim se mi zdi da sm spoznava vlko novih ljudi	Nova poznanstva	Medosebni odnosi	Socialna vključenost
I47	Zato je fajn medgeneracijski center, da združuje tut ljudi, ki majo drugačne interese, pa se tam pol najdejo	Združevanje ljudi z različnimi interesi	Medosebni odnosi	Socialna vključenost
I48	Maš tut veliko aktivnosti, kjer se povezujejo različne generacije	Aktivnosti, ki povezujejo različne generacije	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I49	Se mi zdi res pomembno, da nismo sam mi starejši tam, ampak da pridejo mladi	Obiskovanje centra tudi mlajših	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I50	Je čisto drugačn občutek	Drugačna dinamika	Raznolikost skupin	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I51	Je fajn zanimivo	Zanimivo	Raznolikost skupin	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I52	Oni se učijo od nas	Učenje od starih ljudi	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I53	Mi pa smo rade v njihovi družbi	Uživanje v družbi mlajših	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I54	Js se res dobro počutim, ko mlajšim predam neko znanje	Dobro počutje ob predajanju znanja mlajšim	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
I55	Da vidim da so pripravljene se učiti	Pripravljenost učenja mlajših	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I56	Sprašujejo vprašanja	Postavljanje vprašanj	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I57	Pa tut nam pomagajo	Pomoč starejšim	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I58	Odkar hodim v medgeneracijski center, se je izboljšavo moje družabno življenje	Izboljšanje družabnega življenja	Vtisi uporabnikov	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja in pomen pri socialni vključenosti starih ljudi
I59	Posledično pol tut duševno zdravje	Izboljšanje duševnega zdravja	Vtisi uporabnikov	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja in pomen pri socialni vključenosti starih ljudi
I60	Da ne res zapadeš v neko osamljenost	Preprečevanje osamljenosti	Motivacija za nadaljnjo udeležbo	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja in pomen pri socialni vključenosti starih ljudi
I61	Lahko bi bvo še več aktivnosti, ki bi ble namenjene prav temu povezovanju med generacijami	Več aktivnosti, namenjenih povezovanju med generacijami	Premajhna vključenost ostalih ljudi	Morebitne vrzeli in predlogi za izboljšave
I62	Recimo da bi nam mladi večkrat pomagali glede računalnikov, ko se mi ne tejk spoznamo	Pomoč mladih glede računalniškega znanja	Premajhna vključenost ostalih ljudi	Morebitne vrzeli in predlogi za izboljšave
I63	Se mi zdi da so aktivnosti zanimive za vse generacije	Zanimive aktivnosti za vse generacije	Vključevanje uporabnikov v aktivnosti	Dostopnost in vključenost različnih generacij

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
I64	Mogoč za nas starejše še najbolj ane, že zaradi tega, ko mi mam največ čaja, da lahko hodimo tekom dneva	Najbolj ustrežni termini za upokojence	Vključevanje uporabnikov v aktivnosti	Dostopnost in vključenost različnih generacij
I65	Za mlajše, ko hodijo v šolo, bi že mogvo biti drugače organizirano, da bi lahko hodili	Drugačna organizacija terminov za mlajše, ki hodijo v šolo	Premajhna vključenost ostalih ljudi	Morebitne vrzeli in predlogi za izboljšave
I66	Neki tk majo tut v okviru šole	Obiskovanje centra v okviru šole	Vključevanje uporabnikov v aktivnosti	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I67	Z nekaterimi se redno družimo	Druženje z uporabniki izven centra	Medosebni odnosi	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I68	Na raznih dogodkih, ki se dogajajo v občini, se tam pol tut skup najdemo	Druženje na dogodkih, ki se odvijajo v občini	Medosebni odnosi	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I69	Vsakega pozdravijo ko pride, mu razložijo karkoli pač vpraša	Dober sprejem novih uporabnikov	Udeležba na aktivnostih	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
I70	Za nove obiskovalce je kr enostavno da se vključijo v aktivnosti	Enostavna vključitev v aktivnosti centra	Udeležba na aktivnostih	Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov
I71	Tja pridejo, pa vprašajo, pa jim povejo, če je še prosto mesto na aktivnosti, se lahko vključijo	Informiranje na licu mesta	Načini obveščanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij
I72	Če ne pa se prijavijo, pa jih pol obvestijo če je kako prosto mesto	Obveščanje o prostih mestih na aktivnostih	Načini obveščanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij

Št. izjave	Izjava	Pojem	Tema	Kategorija
I73	Če je fraj pokličejo po telefonu, pa se lahko vključiš	Telefonsko obveščanje	Načini obveščanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij
I74	Komu ko ga poznaš, lahko poveš, da je fajn	Priporočilo med znanci	Načini obveščanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij
I75	Pa da se lahko vključi	Povabilo k vključitvi	Načini obveščanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij
I76	Mu poveš kake aktivnosti so	Osebna predstavitev programa	Načini obveščanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij
I77	Najlažje se mi zdi pač tk, po vezah	Neformalno obveščanje	Načini obveščanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij
I78	Da poveš tstemu ko ga poznaš	Ustno priporočilo	Načini obveščanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij
I79	Js sm kolegici rekva, da naj se vključi, ko je fajn	Ustno priporočilo	Načini obveščanja	Dostopnost in vključenost različnih generacij
I80	Res se mi zdi fajn, da pridejo v center ljudje različnih starosti	Vključevanje ljudi vseh starosti	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I81	Se mi zdi, no mni osebno, da se počutim kr bol pomembno	Povečan občutek vrednosti	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I82	V smislu, da lahko tut js nekomu pomagam s svojim znanjem	Pomoč s svojim znanjem	Medgeneracijsko povezovanje	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I83	Obiskovanje centra pripomore k osebni rasti	Osebnostna rast	Vtisi uporabnikov	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I84	Res sm vesela, da so mi priporočli, naj začnem hodit v center	Zadovoljstvo z obiskovanjem centra	Vtisi uporabnikov	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja
I85	Je res ena taka pozitivna izkušnja	Pozitivna izkušnja	Vtisi uporabnikov	Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja

9.5 Osno kodiranje

Vloga prostovoljcev in zaposlenih pri izvajanju aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra in socialni vključenosti starih ljudi

- **Izbor izvajalcev aktivnosti**
 - Znanje (D4)
 - Iskanje prostovoljcev (B4)
 - Vključevanje fizioterapevtke v telovadbo (B5)
 - Vključevanje prostovoljcev v izvajanje aktivnosti (B6)
 - Sodelovanje na bazi prostovoljstva (B14, B15)
 - Povabilo k sodelovanju s strani vodje medgeneracijskega centra (B19)
- **Pripravljenost prostovoljcev za sodelovanje**
 - Prošnja mentorici za prevzem vodenja aktivnosti (B9)
 - Vključitev prostovoljcev v vodenje aktivnosti (B10)
 - Dolgotrajno vodenje aktivnosti (B11)
 - Organizacija pevskega zbora s strani prostovoljke (B18)
 - Prevzem vodenja aktivnosti (E6)
 - Veliko časa za pripravo vodenja aktivnosti (E13)
 - Prevzem mentorstva učne pomoči (H2)
 - Koordinacija (H9)
 - Vodenje aktivnosti (I1)
 - Vodenje uporabnikov skozi aktivnosti (I2)
 - Samoodločanje o učenju (I3)
 - Delitev znanja z uporabniki (I11)
 - Pomoč uporabnikom (I12)
 - Pomen truda prostovoljcev in zaposlenih (I36)
 - Pomoč uporabnikom prostovoljcev in zaposlenih (I37)
 - Pripravljenost za učenje novih stvari (I38)
- **Razvoj Koroškega medgeneracijskega centra**
 - Sodelovanje s prostovoljci pred ustanovitvijo medgeneracijskega centra (E1)
 - Obveščenost prostovoljcev o razvoju medgeneracijskega centra (B20)
 - Vključitev prostovoljcev v aktivnosti (B21)
 - Povabilo k sodelovanju (E2)
 - Srečevanje (E3)
- **Obremenjenost prostovoljcev**
 - Velika odgovornost prostovoljke (E19)
 - Usklajevanje nastopov (E20)
 - Mentorstvo (E21)
 - Sodelovanje glasbenikov (E22)
 - Predstavljanje centra prek nastopov (E23)
 - Izobraženost prostovoljcev (E24)
- **Prepoznavanje vloge prostovoljcev**
 - Priznanja (H16)
 - Predsednica države (H17)
 - Nagrada v republiki (H18)
- **Delo zaposlenih**
 - Koledar aktivnosti (I5)
 - Usklajevanje s prostovoljci (I6)

- Dogovarjanje (I7)
- Druženje med uporabniki in zaposlenimi (I8)
- Pomoč pri aktivnostih (I9)
- Občutek sprejetosti uporabnikov v medgeneracijskem centru (I10)

Vključenost uporabnikov v odločanje o vsebini in izvajanju aktivnosti

➤ **Vloga uporabnikov**

- Izbor mentorjev (D3)
- Podajanje predlogov o učenju mentorjem (D5)
- Predlog uporabnikov o nastanku aktivnosti (D6)
- Samoiniciativnost (D9)
- Pogosto izražanje želj (I19)
- Izražanje želje uporabnikov (I20)

➤ **Vključenost uporabnikov**

- Želja uporabnikov o nadaljevanju poteka telovadbe (B8)
- Dogovarjanje med uporabniki in prostovoljci o imenu pevskega zbora (E8)

➤ **Načini evalvacije**

- Anketa (E25)
- Zbiranje predlogov (F2)

➤ **Upoštevanje želj uporabnikov**

- Predlog aktivnosti (E27)
- Upoštevanje predlogov (E28)
- Možnosti za predloge in pripombe (E29)
- Povedo zaposlenim (F3)
- Predaja informacij (F4)
- Predajanje želj uporabnikov (I21)
- Odvisno od časovne izvedbe in izvajalcev aktivnosti (I22)
- Dovolj upoštevajo želje uporabnikov (I23)
- Vedno pripravljene prisluhniti željam (I25)

➤ **Sooblikovanje aktivnosti**

- Pogostost aktivnosti (C6)
- Odvisno od uporabnikov (C7)
- Povpraševanje o željah uporabnikov (I4)
- Podajanje mnenja pri aktivnostih za vsak mesec (I24)
- Uvrstitev predlogov na koledar aktivnosti (I26)

Dostopnost aktivnosti glede na osebne in socialne potrebe uporabnikov

➤ **Raznolikost aktivnosti**

- Rešilje (D1)
- 10 udeleženk aktivnosti (D2)
- Telovadba (B2)
- Predavanja (B16, H26)
- Pogovorne skupine (B16, B34)
- Skupina analize (B17)
- Spominske vaje (B17)
- Literarna čajanka (B17, G1)
- Šivanje (B17)
- Pletenje (B17)

- Pevski zbor (B17)
- Kulturne vsebine (G6)
- Nemščina (D19)
- Raznorazne tematike (C4)
- Blagovne menjave (F5)
- Klepet ob kavi (B35)
- Veliko dejavnosti (B36)
- Živahnost (C5)
- **Udeležba na aktivnostih**
 - Prizadevnost uporabnikov (B12)
 - Bližina (H30)
 - Prosti čas (I13)
 - Znanje kot motivacija za udeležbo na aktivnostih (I14)
 - Zanimivost aktivnosti (I15)
 - Skrb za zdravje (I16)
 - Krepitev spomina (I17)
 - Dober sprejem novih uporabnikov (I69)
 - Enostavna vključitev v aktivnosti centra (I70)
- **Organizacija aktivnosti**
 - Vnaprej določene aktivnosti (B3)
 - Prekinitev aktivnosti (B7)
 - Dobro urejena razporeditev aktivnosti (I30)
 - Brez prekrivanja aktivnosti (I31)
 - Nekatere aktivnosti med vikendom (I32)
 - Sobotna blagovna menjava (I33)
 - Ni aktivnosti ob nedeljah (I34)
- **Ocena aktivnosti**
 - Zadovoljstvo (D8)
 - Prilagajanje aktivnosti starosti (B13)
 - Dobro se imeti (E17)
 - Dobra volja na aktivnostih (F1)
 - Velika obširnost aktivnosti (D15)
 - Vložen trud (D16)
 - Različne tematike aktivnosti za različne želje uporabnikov (H35)
 - Dobro vzdušje (F6)
- **Sodelovanje pri aktivnostih**
 - Sodelovanje v aktivnosti 5 ali 6 let (D7)
 - Dejavnost uporabnikov (H19)
 - Aktivno udeleževanje (H20)
 - Obiskovanje več aktivnosti (H21)
 - Organizacija časa (H22)
 - Veselje do obiskovanja aktivnosti (H23)
 - Dolgotrajno učenje pesmi (E14)

Oblike interakcij in medgeneracijskega sodelovanja in pomen pri socialni vključenosti starih ljudi

- **Medosebni odnosi**
 - Medsebojna pomoč (D10)
 - Svetovanje (D11)

- Pogovarjanje na aktivnostih (D17)
- Pogovarjanje (I39)
- Druženje (I40)
- Nova poznanstva (I46)
- Združevanje ljudi z različnimi interesi (I47)
- Druženje z uporabniki izven centra (I67)
- Druženje na dogodkih, ki se odvijajo v občini (I68)
- **Motivacija za nadaljnjo udeležbo**
 - 10 let (A1)
 - 11 let (B1)
 - Motivacija (D13)
 - Učenje in druženje (H24)
 - Radovednost (H25)
 - Pridobivanje znanja (H29)
 - Učenje novih stvari (I41)
 - Preprečevanje osamljenosti (I60)
- **Pogostost sestajanja**
 - Sestajanje enkrat tedensko (E7)
 - 14 dni (G2)
 - Pogosto udeleževanje aktivnosti (I45)
- **Vtisi uporabnikov**
 - Sprostitev (C3)
 - Pogovor (C3)
 - Druženje (C3)
 - Učenje (H14)
 - Predajanje znanja (H15)
 - Navdušenje nad druženjem pri aktivnostih (I35)
 - Pregarjanje osamljenosti (I42)
 - Pozitivno počutje ob obiskovanju medgeneracijskega centra (I43)
 - Manjši občutek osamljenosti (I44)
 - Izboljšanje družabnega življenja (I58)
 - Izboljšanje duševnega zdravja (I59)
 - Osebnostna rast (I83)
 - Zadovoljstvo z obiskovanjem centra (I84)
 - Pozitivna izkušnja (I85)
- **Medgeneracijsko povezovanje**
 - Učna pomoč (H1)
 - Redni prihodi učencev vsak teden (H10)
 - Učenje in igra (H11)
 - Prijetno druženje (H12)
 - Stiki z mladimi (H13)
 - Prihod vrtca na telovadbo (B21)
 - Telovadba otrok iz vrtca in uporabnikov (B22)
 - Vključevanje otrok iz vrtca v pevski zbor (E30)
 - Skupno petje (E31)
 - Vključevanje otrok iz vrtca v šivanje, kuhanje (E33)
 - Obiskovanje vrtca uporabnic (D20)
 - Literarna čajanka v osnovni šoli (D21)

- Občutek, da se družijo z mlajšimi v centru (B23)
- Učenje kuhanja (B24)
- Srednja šola (B25)
- Vključevanje različnih generacij v različne aktivnosti (B26, B27)
- Aktivnosti, ki povezujejo različne generacije (I48)
- Obiskovanje centra tudi mlajših (I49)
- Učenje od starih ljudi (I52)
- Uživanje v družbi mlajših (I53)
- Dobro počutje ob predajanju znanja mlajšim (I54)
- Pripravljenost učenja mlajših (I55)
- Postavljanje vprašanj (I56)
- Pomoč starejšim (I57)
- Vključevanje ljudi vseh starosti (I80)
- Povečan občutek vrednosti (I81)
- Pomoč uporabnikov s svojim znanjem (I82)

Dostopnost in vključenost različnih generacij v aktivnosti Koroškega medgeneracijskega centra

➤ **Načini obveščanja**

- Vodja medgeneracijskega centra (A2)
- Individualno (A3)
- Televizija (C1)
- Revija (A4)
- Radio Ljubljana (E32)
- Preko znanke (I27)
- Facebook (I28)
- Koroške novice (I29)
- Informiranje na licu mesta (I71)
- Obveščanje o prostih mestih na aktivnostih (I72)
- Telefonsko obveščanje (I73)
- Priporočilo med znanci (I74)
- Povabilo k vključitvi (I75)
- Osebna predstavitev programa (I76)
- Neformalno obveščanje (I77)
- Ustno priporočilo (I78, I79)

➤ **Predstavljanje Koroškega medgeneracijskega centra**

- Predstavljanje ob praznikih (B28)
- Stojnice z izdelki (B29)
- Predstavitve izdelkov, narejenih pri aktivnostih (B30)
- Razstava (D12, B31)
- Celovec (B32)
- Center Ljubljane (B33)

➤ **Oblike sodelovanja**

- Povabilo različnih gostov (G4)
- Izlet (G5)
- Odprta predavanja (H27)

➤ **Vključevanje uporabnikov v aktivnosti**

- Sodelovanje z uporabniki in zaposlenimi Koroškega doma starostnikov (E4)
- Pomoč pri razvoju aktivnosti (E5)

- Zanimive aktivnosti za vse generacije (I63)
- Najbolj ustrežni termini za upokojence (I64)
- Obiskovanje centra v okviru šole (I66)
- **Raznolikost skupin**
 - Različne članice (E9)
 - Moški sodelujoči (E10)
 - Drugačna dinamika (I50)
 - Zanimivo (I51)
- **Vključevanje v druge aktivnosti v občini**
 - Vključevanje v proslave v okviru občine (G3)
 - Center starejših KO-RA (G7)
 - Posamezniki (D17, D18)
 - Društvo upokojencev (G8)
 - Možnost udeleževanja drugih aktivnosti (C2)
- **Sodelovanje s srednjimi šolami**
 - Prostovoljci iz srednje šole (H3)
 - Zdravstvena šola Slovenj Gradec (H4)
 - Gimnazija (H4)
 - Prihod učencev na učno pomoč (H5)
 - Ogromno učencev (H6)
 - Medgeneracijsko povezovanje (H7)
 - Samoorganizacija učencev (H8)
- **Regijska vključenost**
 - Lasten prevoz (F7)
 - Slovenj Gradec, Dravograd, Pameče (D22)
 - Pojav aktivnosti v drugih krajih na Koroškem (B37)
 - Odkrivanje novih stvari in aktivnosti (E34)
 - Možnosti za nove izkušnje (E35)

Morebitne vrzeli in predlogi za izboljšave

- **Dostopnost**
 - Stopnice (E11)
 - Obremenjenost (E12)
- **Premajhna vključenost ostalih ljudi**
 - Slaba izkoriščenost obiskovanja aktivnosti (H28)
 - Premajhna vključenost drugih ljudi poleg uporabnikov (H31)
 - Brez želje po vključevanju (H32)
 - Več skupin na aktivnostih (H33)
 - Pomislek, kako izboljšati vključenost ostalih (H34)
 - Več predavanj (I18)
 - Več aktivnosti, namenjenih povezovanju med generacijami (I61)
 - Pomoč mladih glede računalniškega znanja (I62)
 - Drugačna organizacija terminov za mlajše, ki hodijo v šolo (I65)
- **Časovna obremenitev**

- Preveč porabljenega časa za vodenje aktivnosti (E15)
- Izziv usklajevanja obveznosti (E16)
- Veliko nastopov (E18)